

Echinacea

— Keuringsrapport

R.T. Houtman

Het sortiment *Echinacea* is in de laatste decennia enorm gegroeid. In de Naamlijst van Vaste Planten, editie 1988 stonden slechts negen cultivars. In de editie 2021-2025 staan er bijna 300! Volgens een voorzichtige schatting zijn er meer dan 500 cultivars benaamd. Voldoende reden om *Echinacea* aan een keuring op sier- en gebruikswaarde te onderwerpen.

Morfologie

Echinacea zijn overblijvende kruidachtige planten, in hoogte variërend tussen ruwweg 35 cm en 150 cm. Vanuit korte, dikke wortelstokken groeien bebladerde stengels min of meer recht omhoog. Deze kunnen kaal tot sterk ruw behaard zijn. De bladeren aan de basis van de stengels zijn gesteld en zijn groter dan de stengelbladeren naar de toppen, die kort gesteeld tot ongesteeld zijn. De bladeren zijn kaal of aan één of beide zijden bedekt met korte, ruwe beharing. Vanuit een enkelvoudige of vertakte bloemsteel ontwikkelt de bloeiwijze zich, die menervaart als bloem. De bloeiwijze heet hoofdje en bestaat uit steel, onwindselbladen, een kegelformige bloembodem, gewoonlijk kegel of 'cone' genoemd, met daartop strooschubben, lint- en buisbloemen. De lintbloemen staan rond de kegel en zijn het meest kleurrijke deel van de bloeiwijze. Ze staan iets omhoog, min of meer horizontaal of afhangend naar bijna verticaal. De lintbloemen zijn, afhankelijk van de soort of cultivar, wit, roze, paars, geel, oranje of rood. De kleur blauw komt

niet voor in Echinacea. De lintbloemen zijn steriel en bezitten geen stampers of meeldraden. De buisbloemen staan spiraalvormig op de bloemboden. Deze zijn voor het grootste deel vergroeid en alleen aan de top vijflobbig. Buisbloemen van cultivars uit een van de Pompon-groepen zijn soms alleen aan de basis nog buisvormig, waardoor het lijkt alsof het een kleine lintbloem is met vijf korte spitse lobben aan de top. De buisbloemen hebben steeds één stijl met aan de top twee teruggebogen stempels. Vijf meeldraden staan rond de stijl en rijpen voordat de stempels volgroeid zijn. Nadat het stuifmeel is verspreid groeit de stijl door de krans van meeldraden en wordt ontvankelijk voor bestuiving.

Naast elke buisbloem staat een enkele palea (strooschub). Deze paleae zijn kenmerkend voor

Echinacea en de geslachtsnaam vervijft hier ook na. Het Griekse echinos betekent zeeëgel of egel. Bij de species en de planten in de Classic-groepen zijn de paleae langer dan de buisbloemen en geven ze de kegel het kenmerkende borselige

ontwerp. In de Naamlijst van Vaste Planten, editie 2021-2025 staan er bijna 300! Volgens een voorzichtige schatting zijn er meer dan 500 cultivars benaamd. Voldoende reden om *Echinacea* aan een keuring op sier- en gebruikswaarde te onderwerpen.

Soorten

Echinacea werd in 1790 voor het eerst door Necker beschreven als *Brauneria*. De in 1794 door Moench gegeven naam *Echinacea* is van latere datum, maar werd geconserveerd omdat deze algemeen in gebruik was en *Brauneria* niet. Er is relatief weinig gepubliceerd over de taxonomie van *Echinacea*. Het in 1968 door Ronald L. McGregor gepubliceerde "The taxonomy of the genus *Echinacea* (Compositae)" wordt in alle taxonomische databases, inclusief de Naamlijst van Vaste Planten (2021-2025) als leidraad gevuld.

McGregor behandelde negen soorten in zijn publicatie. De tiende soort, *E. serotina*, wordt door McGregor niet genoemd, ook niet als variëteit. Dit is opmerkelijk, omdat *E. serotina* in 1818 door Nuttall werd beschreven en McGregor in zijn publicatie meerdere kerken soortbeschrijvingen door Nuttall aanhaalt. Bergmans (1939) noemt *E. serotina* wel, als synoniem van *E. purpurea*.

Van de 10 soorten zijn er vijf in meer of mindere mate in cultuur: *E. angustifolia*, *E. pallida*, *E. paradoxa*, *E. purpurea* en *E. tennesseensis*. Voor dit artikel is de taxonomie van de soorten van *Echinacea* van ondergeschikt belang.

Vooral nu wordt de algemeen gevuld indeling volgens McGregor aangehouden.

Honingbij op *Echinacea* 'Parrot' (Classic Bicolour Group)

effect. Bij de planten in de Pompon-groepen zijn de buisbloemen langer/groter dan de paleae en zijn de paleae niet te zien als de bloeiwijze volledig geopend is.

Soorten

Het zijn deze vijf soorten die aan de basis staan van de vele hybridecultivars die nu worden gekweekt. De andere vijf, *Echinacea atrorubens*, *E. laevigata*, *E. sanguinea*, *E. serotina* en *E. simulata*, worden zelden of nooit in cultuur aange troffen.

In 2002 werd een taxonomische revisie van *Echinacea* gepubliceerd door Sharon Binn et al. Na diepgaand morfologisch onderzoek komen de auteurs tot de conclusie dat *Echinacea* uit twee onderslachten bestaat: Subgenus *Echinacea* met daarin alleen *E. purpurea* en het Subgenus *Pallida* met daarin de drie overige soorten: *E. atrorubens*, *E. laevigata* en *E. pallida*. Daaronder worden een aantal variëteiten geplaatst, die door McGregor als soort werden beschouwd, *E. atrorubens* var. *paradoxa*, *E. pallida* var. *angustifolia*, *E. pallida* var. *sanguinea*, *E. pallida* var. *simulata* en *E. pallida* var. *tennesseensis*.

De door Binn et al. genoemde *E. atrorubens* var.

atrorubens, en *E. pallida* var. *pallida* werden ook door McGregor als variëteiten gezien. Opvallend is dat *E. atrorubens* var. *neglecta* door McGregor beschouwd werd als *E. paradoxa* var. *neglecta*.

Voor dit artikel is de taxonomie van de soorten van *Echinacea* van ondergeschikt belang.

Vooral nu wordt de algemeen gevuld indeling volgens McGregor aangehouden.

E. *paradoxa*
(Norton) Britton: ± 35-85 cm
(FOTO: RH)

E. paradoxa (Norton) Britton: ± 35-85 cm hoog, stengels onverakt, kaal tot zelden iets ruw behaard, bladeren langwerpig tot lang en smal elliptisch, typisch met 3-5 hoofdnerven, bladschijf ruw behaard aan beide zijden. Lintbloemen 3-7 cm lang en 5-8 mm breed, geel.
Deze soort wijkt van alle andere Echinacea af doordat de lintbloemen geel zijn. Hierdoor is het een belangrijke soort in de ontwikkeling van hybriden en cultivars. In de natuur zijn hybriden met *E. simulata* gevonden. Deze bleken vrouwelijk steriel. Ook zijn steriele triploïde hybriden met *E. pallida* in de natuur aange troffen.

E. paradoxa komt voor in de Ozark Mountains, in het midden en zuiden van Missouri en het noorden van Arkansas. De ondersoort *E. paradoxa* var. *neglecta*, met paarse tot witte lintbloemen, komt voor in een disjunct gebied in het zuiden van Oklahoma.

E. laevigata (F.E. Boyton & Beadle) S.F. Blake: ± 55-100 cm hoog, stengels zelden vertakt en kaal, bladeren breed elliptisch tot breed langwerpig, kaal, zelden zeer kort ruw behaard. Lintbloemen 3,5-8 cm lang en 5-6 mm breed, lichtroze tot paars. Deze soort is nauw verwant aan *E. purpurea*, maar verschilt hiervan door de vorming van penwortels, de zelden vertakte stengels die een blaauwachtige weerschijn hebben, de (vrijwel) onbehaarde bladeren en de langere en smallerie lintbloemen die iets naar binnen gebogen zijn.

Deze soort komt voor aan de oostkant van de Appalachian Mountains, van Pennsylvania in het noorden tot het noorden van Georgia in het zuiden.

E. pallida (Nutt.) Nutt.: ± 40-90 cm hoog, stengels zelden vertakt, spaarzaam behaard aan de onderzijde, meer behaard aan de bovenzijde, bladeren langwerpig tot lang en smal elliptisch, stengels en bladeren kaal tot ruw behaard, lintbloemen min of meer horizontaal afstand, 2-4 cm lang en 5-8 mm breed, wit, roze tot paars van kleur.

E. angustifolia D.C.: ± 10-50 cm hoog, stengels onverakt tot vertakt, bladeren langwerpig tot elliptisch, stengels en bladeren kaal tot ruw behaard, lintbloemen min of meer horizontaal afstand, 2-4 cm lang en 5-8 mm breed, wit, roze tot paars van kleur.

E. angustifolia lijkt op *E. pallida*, maar wijkt hiervan onder meer af doordat de lintbloemen bij *E. angustifolia* even lang of korter zijn dan de doorsnede van de kegel en het stuifmeel van *E. angustifolia* is geel, waar het bij *E. pallida* wit is. Deze soort komt voor in een brede strook van noord naar zuid aan de oostkant van de Rocky Mountains, van Saskatchewan in Canada tot Texas in het zuiden van de Verenigde Staten van Amerika. In de natuur hybrideert *E. angustifolia* met *E. atrorubens*.

E. pallida steeds tetraploid is, bestaat het vermoeden dat deze soort ooit is ontstaan uit hybridesatie tussen *E. simulata* en *E. sanguinea*. De verspreidingsgebieden van deze twee soorten liggen nu ruim 300 km uit elkaar, maar hebben elkaar ooit overlappt. Kunstmatische kruisingen tussen *E. simulata* en *E. sanguinea* gaven nakomelingen die zeer sterk overeenkwamen met *E. pallida*. Deze tetraploïde hybriden waren voor 85-90% fertiel (McGregor, 1968).

E. atrorubens (Nutt.) Nutt.: ± 30-90 cm hoog, stengels zelden vertakt en aan de onderzijde kaal, aan de bovenzijde ruw behaard, bladeren ruw behaard, breed langwerpig, langwerpig of elliptisch, stengelbladeren duidelijk kleiner en bovenste stengelbladeren smaller. Lintbloemen sterk afhangend, 2-3,5 cm lang en 5-7 mm breed,

gewoonlijk donkerpaars, zelden roze of wit van kleur.

Ook bij *E. atrorubens* zijn de lintbloemen even lang of korter dan de doorsnede van de kegel, maar de plant is gemakkelijk van *E. angustifolia* te onderscheiden door de afhangende, donkerpaarse lintbloemen.

E. laevigata (F.E. Boyton & Beadle) S.F. Blake: ± 55-100 cm hoog, stengels zelden vertakt en kaal, bladeren breed elliptisch tot breed langwerpig, kaal, zelden zeer kort ruw behaard. Lintbloemen 3,5-8 cm lang en 5-6 mm breed, lichtroze tot paars. Deze soort is nauw verwant aan *E. purpurea*, maar verschilt hiervan door de vorming van penwortels, de zelden vertakte stengels die een blaauwachtige weerschijn hebben, de (vrijwel) onbehaarde bladeren en de langere en smallerie lintbloemen die iets naar binnen gebogen zijn.

Deze soort komt voor aan de oostkant van de Appalachian Mountains, van Pennsylvania in het noorden tot het noorden van Georgia in het zuiden.

E. pallida (Nutt.) Nutt.: ± 40-90 cm hoog, stengels zelden vertakt, spaarzaam behaard aan de onderzijde, meer behaard aan de bovenzijde, bladeren langwerpig tot lang en smal elliptisch, stengels en bladeren kaal tot ruw behaard, lintbloemen min of meer horizontaal afstand, 2-4 cm lang en 5-8 mm breed, wit, roze tot paars van kleur.

E. angustifolia lijkt op *E. pallida*, maar wijkt hiervan onder meer af doordat de lintbloemen bij *E. angustifolia* even lang of korter zijn dan de doorsnede van de kegel en het stuifmeel van *E. angustifolia* is geel, waar het bij *E. pallida* wit is. Deze soort komt voor in een brede strook van noord naar zuid aan de oostkant van de Rocky Mountains, van Saskatchewan in Canada tot Texas in het zuiden van de Verenigde Staten van Amerika. In de natuur hybrideert *E. angustifolia* met *E. atrorubens*.

E. pallida steeds tetraploid is, bestaat het vermoeden dat deze soort ooit is ontstaan uit hybridesatie tussen *E. simulata* en *E. sanguinea*. De verspreidingsgebieden van deze twee soorten liggen nu ruim 300 km uit elkaar, maar hebben elkaar ooit overlappt. Kunstmatische kruisingen tussen *E. simulata* en *E. sanguinea* gaven nakomelingen die zeer sterk overeenkwamen met *E. pallida*. Deze tetraploïde hybriden waren voor 85-90% fertiel (McGregor, 1968).

E. pallida komt voor in een brede strook van de noordelijke Amerikaanse staten Indiana, Illinois en Nebraska tot Arkansas, Missouri en Texas in het zuiden.

E. *pallida*
(FOTO: RH)

E. pallida (Nutt.) D.C. werd oorspronkelijk door Nuttall beschreven als variëteit van *E. purpurea*. De plant verschilt hiervan door de sterker behaarde stengels en bladeren en iets langere en smallerie lintbloemen. Deze soort wordt door McGregor niet genoemd in zijn behandeling van het geslacht, ook niet als variëteit of ondersoort.

E. simulata McGregor: ± 60-100 cm hoog, stengels onverakt, iets behaard, bladeren langwerpig tot lijnvormig-langwerpig, behaard. Lintbloemen sterk afhangend, 4-9 cm lang en 4-7 mm breed, paarsrood, roze of wit.

geen informatie verschaffen over de gebruikte ouderplanten. Als er zaailingen of cultivars worden gebruikt waarvan de ouders niet bekend zijn, kan de soort waarin een nieuwe cultivar behoort, niet altijd meer worden vastgesteld. Daarom wordt in deze Dendroflora (pag. 36-43) een indeling in cultivargroepen voorgesteld. In de cultivarbeschrijvingen verder in dit artikel wordt deze groepsindeling gevuld en worden er geen soortnamen meer gebruikt.

Veredelaars

Nadat Dr. Jim Ault had bewezen dat interspecifieke kruisingen mogelijk waren, gingen verschillende andere veredelaars zich bezighouden met *Echinacea*. In Georgia was het Richard Saul van IT'Saul Plants die met 'Sundown' (oranjerood), 'Sunrise' (geel) en 'Sunset' (lichtrood) op de markt kwam, als de zogenaamde Big Sky-serie. Al snel ging ook Terra Nova Nurseries uit Oregon zich professioneel bezighouden met de veredeling van *Echinacea*. Dit resulteerde in meer dan 100 nieuwe cultivars, waarvan een behoorlijk aantal in dit sortimentsonderzoek zijn opgenomen.

In Europa zijn Arie Blom (Vleuten), Marco van Noort (Warmond) en Piet Oudolf (Hummelo) nauw verbonden met de veredeling van *Echinacea*. Ook zij zijn sinds het begin van de 21^e eeuw verantwoordelijk voor tientallen introducties. Naast het Amerikaanse Terra Nova Nurseries hebben vooral Arie Blom en Marco van Noort baanbrekend veredelingswerk verricht. Deze drie zijn in hoge mate verantwoordelijk voor de huidige variatie in cultivars.

Hierna gingen ook bedrijven als AB Cultivars (Zuidwolde), Hilverda Koij (De Kwakel), Gootjes Aliplants (onder de naam Innoflora Plant Breeding Heerhugowaard), Vaste Planten Spruyt-Van der Jeugd (Buggenhout, België) en Ball Horticultural Company (West-Chicago, Illinois) zich professioneel met de veredeling van *Echinacea* bezighouden.

Het ziet er niet na uit dat het aantal jaardeljk geïntroduceerde cultivars afneemt. *Echinacea* is een populaire (pot)plant en nog steeds worden cultivars met nieuwe eigenschappen en kenmerken geïntroduceerd.

Gemengde border met *E. purpurea*
(FOTO: RH)

Hybriden

Lange tijd werden alleen de soorten, evenals een klein aantal cultivars van *E. purpurea*, gekweekt. Dit veranderde na de publicatie van "The taxonomy of the genus *Echinacea* (Compositae)" in 1968. De auteur, Ronald L. McGregor, bewees dat het mogelijk is om interspecifieke hybriden binnen *Echinacea* te creëren. Gebaseerd op McGregor's publicatie begon Dr. Jim Ault van de Chicago Botanic Garden in 1995 met het hybridiseren van *Echinacea*. Het resultaat was de introductie van de eerste interspecifieke hybride in *Echinacea*, de oranjeblomige 'Art's Pride', in 2003.

Na de introductie van deze cultivar begonnen verschillende (professionele) veredelaars *Echinacea* te hybridiseren, wat uiteindelijk resulteerde in de honderden cultivars die nu op de markt zijn. McGregor beschrijft deze soort als zeer sterk gelijkend op *E. angustifolia*, maar in alle delen kleiner. Hij twijfelt sterk aan de status als soort en hoewel hij veronderstelt dat *E. tennesseensis* beter als variëteit van *E. angustifolia* kan worden gezien, voert hij deze toch als aparte soort op.

In de natuur is *E. tennesseensis* zeer zeldzaam en zou alleen groeien in een klein gebied ten zuidosten van Nashville, Tennessee.

Vermeerdering

Van oudsher wordt *Echinacea* vermeerderd door de wortelstokken in stukken geknipt, waarbij ieder deel een nieuwe plant oplevert. Deze methode is zeer degelijk en zorgt ervoor dat de jonge planten sterk en vitaal zijn. Nadeel van vermeerdering door delen is dat de vermeerderingsfactor laag is, waardoor het lang(er) duurt voordat er grotere aantallen van nieuwe cultivars beschikbaar zijn. De planten kunnen ook door stekken worden vermeerderd. In het late voorjaar en de eerste helft van de zomer kunnen de stengels worden gesneden. De veermeerde ringsfactor ligt hoger dan bij delen van de wortelstokken, maar lager dan bij vermeerdering door weefselkweek.

Tegenwoordig wordt *Echinacea* meestal vermeerderd door weefselkweek. Hierdoor is het mogelijk in korte tijd grote aantallen te produceren, wat kostenbesparend werkt en snelle introductie van nieuwe cultivars mogelijk maakt.

Ziekten en plagen

Echinacea staat bekend als een geslacht dat weinig last heeft van ziekten en plagen. De twee voornaamste plagen die *Echinacea* kunnen aanstaan zijn spint en bladaaltjes. Bij spint verschijnen er zeer kleine witte stipjes op de bladeren en blijft de groei achter. Uiteindelijk worden de bladeren vaal en vervolgens geelgroen tot geel. Bij een aanvalsting door bladaaltjes verschijnen er, door de nerven begrensde, gele en bruine vlekken. In een later stadium sterven de bladeren af en vervolgens de gehele plant. Bladaaltjes en spint zijn chemisch te bestrijden tijdens de teelt. Bladaaltjes zijn ook met warmwaterbehandelingen te bestrijden.

Standplaats en toepassing

Echinacea zijn typische prairieplanten, die van nature groeien op open vlaktes, heuvel- en berghellingen, open plekken in bossen en bosranden. Ze verdragen concurrentie van andere planten over het algemeen slecht en zullen verdwijnen als andere planten zich te sterk uitbreiden. De natuurlijke herkomstgebieden hebben steeds een continentaal klimaat: droge, warme zomers en droge, soms koude winters.

Keuringsveld Verenigd Koninkrijk
(FOTO: RH)

Keuring in drie landen

Eind 2013 werd binnen de KVBC het idee om een *Echinacea*-keuring op te zetten geopperd door Arno Rijnbeek. Nadat het bestuur dit voorstel had goetoeht werd een lijst met cultivars samengesteld. Toen bleek dat de Royal Horticultural Society (RHS) eveneens een keuring van het sortiment *Echinacea* aan het voorbereiden was, werd besloten de keuring samen op te zetten. *Echinacea* zijn planten die het beste groeien in een continentaal klimaat. Zowel Nederland als het Verenigd Koninkrijk liggen niet in een klimaatzone met een dergelijk klimaat.

Het was dus te verwachten dat veel planten tijdens de keuringsperiode zouden wegvalLEN. Daarom werd gezocht naar een derde locatie, één met een continentaal klimaat. Via Ronald Laman (Breederplants VOF) werden locaties in Hongarije en Polen overwogen. Er is gekozen om samenwerking te zoeken met Arboretum Wojsławice, onderdeel van de Universiteit van Wroclaw, waarmee objectiviteit en ook het niveau van onderzoek gewaarborgd waren. Dit arboretum ligt circa 70 km ten zuiden van Wrocław, in het zuidwesten van Polen.

Nadat 94 cultivars waren verzameld, werden ze vermeerderd door Vitroflora in Polen, waarna er van iedere cultivar vijf planten naar de in Nederland en Polen deelnemende organisaties werden gestuurd en drie planten naar het Verenigd Koninkrijk. De planten werden in het voorjaar van 2016 opgeplant. Naast de opplant in Arboretum Wojsławice in Niemcza werden de

Echinacea is ook bekend als homeopathisch middel. Diverse Indianenstammen gebruikten *Echinacea* als bloedzuiveringsmiddel tegen, onder andere, insecten- en slangenveten en koorts. Vanaf circa 1870 werd *Echinacea angustifolia* door pioniers in allerlei 'geneskrachtige' drankjes verwerkt.

Na publicatie van een artikel over de geneeskrachtige werking van *E. angustifolia* in een medisch tijdschrift in 1887 (McGregor, 1968), ontstond er grote vraag naar. Duizenden kilo's wortels van *E. angustifolia* werden opgegraven en gebruikt als medicijn.

Rond 1923 waren geneesmiddelen op basis van *Echinacea* de meest gebruikte van alle medicijnen in de Verenigde Staten. In 1909 verscheen er in Journal of the American Medical Association een artikel waarin de werking van *Echinacea* als medicijn ter discussie werd gesteld. Er werd gesteld dat het gebruik moet worden afgeraden, totdat beter wetenschappelijk bewijs van de werking voorhanden was. Vanaf circa 1930 daalde het gebruik van *Echinacea* als medicijn sterk, om vervolgens tot eind jaren '50 vrijwel van de markt te verdwijnen. Nieuw wetenschappelijk onderzoek toonde toen aan welke, mogelijk

Echinacea zich uitzaaLEN. Er is voldoende variatie in plantensoort, bloemvormen en -kleuren om voor elk ontwerp de geschikte soort of cultivar te vinden. Tegenwoordig wordt *Echinacea* veel vaker als visueel aantrekkelijke potplant gekweekt en verhandeld dan als tuinplant. Dit is een prima toepassing, waarbij de plantkwaliteit en het vermogen om meerdere jaren te overleven in ons klimaat veel minder van belang zijn.

Naast de teelt als tuimplant of potplant wordt *Echinacea* ook als snijbloem gekweekt en verhandeld. De bloemen hebben een vrij lang vaasleven. Soms worden de lichtblauwen verwijderd, waardoor alleen de kegel met buisbloemen en paleae als snijbloem wordt gebruikt.

De keuring richtte zich echter op het gebruik als tuimplant. De bestemming van de keuring is in groepen. Omdat ze gemakkelijk doodgaan als de omstandigheden niet optimaal zijn, wordt zo het risico gespreid. Een moderne en fraaie toepassing

Keuringsveld Nederland
(FOTO: RH)

is in een zogenaamde prairietuin. Bij deze onderhoudsarme vorm van tuinaanleg worden mengsels van vaste planten, waaronder *Echinacea*, op een zo natuurlijk aandoende manier in een droge en schrale bodem aangeplant. Feitelijk wordt dus een Amerikaanse prairie nagebootst. Alleen in het vroege voorjaar moet de beplanting een keer worden afgeknipt, maar verder is nauwelijks onderhoud nodig. Toch geldt ook hier weer dat planten, als ze te veel concurrentie van andere (vaste) planten krijgen, zullen verdwijnen.

Maar onder gunstige omstandigheden kan *Echinacea* zich uitzaaLEN. Er is voldoende variatie in plantensoort, bloemvormen en -kleuren om voor elk ontwerp de geschikte soort of cultivar te vinden. Tegenwoordig wordt *Echinacea* veel vaker als visueel aantrekkelijke potplant gekweekt en verhandeld dan als tuinplant. Dit is een prima toepassing, waarbij de plantkwaliteit en het vermogen om meerdere jaren te overleven in ons klimaat veel minder van belang zijn. Naast de teelt als tuimplant of potplant wordt *Echinacea* ook als snijbloem gekweekt en verhandeld. De bloemen hebben een vrij lang vaasleven. Soms worden de lichtblauwen verwijderd, waardoor alleen de kegel met buisbloemen en paleae als snijbloem wordt gebruikt.

De keuring richtte zich echter op het gebruik als tuimplant. De bestemming van de keuring is in groepen. Omdat ze gemakkelijk doodgaan als de omstandigheden niet optimaal zijn, wordt zo het risico gespreid. Een moderne en fraaie toepassing

Keuringsveld Nederland
(FOTO: RH)

Het zijn dus ook in cultuur typische zonnimmers die van warme, zonnige zomers houden. Het klimaat in Noordwest-Europa, met minder hete, natte zomers en milde, natte winters is dus minder geschikt voor *Echinacea* als tuimplant. Dit was ook in de keuringen in de verschillende landen goed te zien. In het continentale klimaat in Polen groeiden de planten lager en bossiger dan in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Dit gold vooral voor de planten die in Nederland en het Verenigd Koninkrijk wat hoger groeiden. De planten die van nature kort zijn, waren in Polen niet extra kort. Ook was het opvallend te zien dat planten die in Nederland en het Verenigd Koninkrijk slap waren en de neiging hadden om gemakkelijk om te vallen, dit ook in Polen lieten zien. Deze eigenschap blijkt dus genetisch bepaald en heeft minder te maken met de bodem en het klimaat.

Van origine wordt *Echinacea* toegepast als tuimplant. Ze groeien het best op een matig vochtige, maar goed doorlatende, lichte grondsoort. Het is belangrijk dat de grond 's winters goed gedraineerd blijft. Te natte grond in de winter, als de planten bovengronds zijn afgestorven, is fijnest voor de meeste cultivars. Ze staan hierdoor in de praktijk dan ook bekend als kortlevende vaste plant, of gekscherd als driejarige.

De beste manier om *Echinacea* toe te passen is in groepen. Omdat ze gemakkelijk doodgaan als de omstandigheden niet optimaal zijn, wordt zo het risico gespreid. Een moderne en fraaie toepassing

E. 'Aloha'
(FOTO: RH)

E. 'Alba'
(FOTO: RH)

De beoordelingen bij de planten zijn de beoordelingen van de keuringscommissie van de KVBC. Deze zijn als volgt onderverdeeld:

***	= uitstekend
**	= zeer goed
*	= goed
s	= voor speciale doeleinden
o	= kan vervallen uit het handelssortiment; er zijn betere cultivars met dezelfde eigenschappen in cultuur
NB	= niet beoordeeld

De beoordelingen van de Poolse en Engelse commissies staan in de tabellen op pagina 96-98.

Alleen het sortiment dat in Nederland werd gekeurd wordt in dit artikel beschreven.

Aangezien er (waarschijnlijk) meer dan 500 benaamde cultivars zijn, is het onmogelijk om de niet-gekeurde cultivars in dit artikel op te nemen.

In de beschrijvingen wordt de plantnaam genoemd, volgens de volgende indeling:

Tot ± 35 cm	: zeer laag
± 35 cm tot ± 50 cm	: laag
± 50 cm tot ± 70 cm	: gemiddeld
± 70 cm tot ± 100 cm	: hoog
Hoger dan ± 100 cm	: zeer hoog

Kenmerkend voor veel cultivars is de hoek waaronder de lintbloemen rond de kogel staan.

Bij slechts enkele cultivars staan de lintbloemen iets omhoog. In de meeste gevallen staan ze min of meer horizontaal tot (sterk) afhangend:

5° tot -5°	: min of meer horizontaal
-5° tot -30°	: iets afhangend
-30° tot -50°	: afhangend
Meer dan -50°	: sterk afhangend

NB *E. 'After Midnight' (Big Sky After Midnight)* (Classic Purple Group)

Syn. *E. 'Emily Saul'*
(IT Saul Plants LLC, Alpharetta, Georgia, Verenigde Staten van Amerika, 2007)
De planten in de keuring bleken niet soortecht. 'After Midnight' is een cultivar uit de Classic Purple Group, met diep paarsrode lintbloemen en donkere paleae. De plant wordt circa 50-70 cm hoog.

planten opgeplant in RHS Wisley Garden en op de kwekerij van Rijnbeek & Zoon B.V. in Boskoop. In het Verenigd Koninkrijk keurt de RHS op dezelfde manier als de KVBC. De planten werden wel anders verzorgd dan in de andere landen. Kregen de planten in Nederland en Polen geen speciale verzorging, de Engelsen verwijderden twee keer per seizoen de uitgeblloeide bloemen uit de planten. Dit resulteerde in een duidelijk langere bloeitijd waarbij ook het loof er langer mooi uit bleef zien. Het geeft wel een enigszins vertekend beeld, want veel eindgebruikers zullen dit in praktijk niet doen. Ook werden er door de RHS tijdens de keuringsperiode steeds nieuwe cultivars aangeplant. Uiteindelijk werden in RHS Wisley Garden 130 cultivars opgeplant en beoordeeld.

De bekronding vindt plaats in de vorm van een AGM (Award of Garden Merit). Dit is te vergelijken met een KVBC-bekroning van drie sterren. In tegenstelling tot de KVBC en de RHS beschikte men in Polen niet over een keuringscommissie. De planten werden daar door verschillende mensen van het arboretum beoordeeld en er werden diverse metingen verricht op het gebied van bloeitijden en bloeitijd. De criteria om de planten te beoordelen waren wel dezelfde als in Nederland en het Verenigd Koninkrijk,

waardoor de resultaten uitwisselbaar zijn. In Polen werden beoordelingen in cijfers gegeven, maar alleen de beste cultivars worden in dit rapport genoemd.

Keuringsrapport

Alle keuringen vonden plaats op verschillende momenten in de zomer van 2016, 2017, 2018 en 2019. Tijdens de keuringen werden de cultivars beoordeeld op de sier- en gebruikswaarde als tuinplant. Stevigheid en het vermogen de winter te overleven en vier seizoenen in goede gezondheid te groeien en bloeien waren belangrijke criteria. Daarnaast werd door de commissies gelet op bladkwaliteit, bloemvorm en -kleur, sierwaarde bij uitbloeiën/schonen en de algemene indruk van een cultivar.

De winter te overleven en vier seizoenen in goede gezondheid te groeien en bloeien waren belangrijke criteria. Daarnaast werd door de commissies gelet op bladkwaliteit, bloemvorm en -kleur, sierwaarde bij uitbloeiën/schonen en de algemene indruk van een cultivar.

Vanwege het wettelijk karakter van het Europees kwekersrecht, krijgt de op 8 maart 2007 bij het CPVO geregistreerde naam 'After Midnight' de voorkeur boven de eerder (29 december 2006) in de Verenigde Staten, ten behoeve van een aanvraag voor U.S. Plant Patent, geregistreerde naam 'Emily Saul'.

* *E. 'Alba'* (Classic White Group)

GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 60-90 cm, stengels geelgroen, ruw behaard met korte haren. BLAD: middengroen, ruw behaard met zeer korte haren.

BLOEIWITZE: 10-12 cm in doorsnede, met 18-22 linthoepen: min of meer horizontaal uitstaand met de toppen iets naar beneden gebogen, top ingesneden tot gekarteld, bij open diep oranjegeel (17A), vervolgens geel (16C) en bij uitbloeiën bleekgeel (11D). Buisbloemen geelgroen (147D), paleae geelgroen met geeloranje top.

De bloei van 'Alba' is prachtig en wordt door iedereen gewaardeerd. Ook het lichtgeel verbloeien is fraai en verstoort het beeld van de plant niet. Maar de bloemen steken niet ver boven het blad uit. Een deel is zelfs gedeeltelijk verschenen tussen het blad. De plantkwaliteit gaat duidelijk achteruit als de plant in volle bloei staat. Vanwege de fraaie bloei wordt 'Alba' toch met één ster gewaardeerd.

'Alba' werd geselecteerd als vierde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen *E. paradoxa* × 'Ruby Giant'. Afkomstig van een groot kruisingsprogramma bij Terra Nova Nurseries, waaruit verschillende cultivars werden geïntroduceerd.

E. 'Alba' (Classic White Group)

Syn. *E. 'Emily Saul'*
(IT Saul Plants LLC, Alpharetta, Georgia, Verenigde Staten van Amerika, 2007)
De planten in de keuring bleken niet soortecht. 'After Midnight' is een cultivar uit de Classic Purple Group, met diep paarsrode lintbloemen en donkere paleae. De plant wordt circa 50-70 cm hoog.

E. 'Cantaloupe' (SUPREME CANTALOUPE) (FOTO: RH)

E. 'Butterfly Kisses' (FOTO: RH)

E. 'Big Kahuna' (FOTO: RH)

• **E. 'Amazing Dream'** (Classic Purple Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2010)
GROEIWITZE: gemiddeld; ± 50-70 cm, stengels geelgroen, groen gevlekt. Zeer dicht, ruw behaard met korte, grijswitte haren.
BLAD: middengroen, ruw behaard met zeer korte haren.

BLOEIWITZE: 7,9 cm in doorsnede, met 18-22 linfbloemen; iets afhangend ($\pm -20^\circ$), top ingesneden, diep roodpaars (64B), meer paars bij uitbloeien (70A). Buisbloemen lichtgroen (138B) met donker purperrode top (187A), paleae groen, naar de top oranje gekleurd en met een donker purperrode top.

Deze cultivar is een van de planten die in de Nederlandse opplant goed bleven groeien: vier van de vijf planten leefden na vier jaar. Helaas zijn de stengels relatief zwak en vallen de planten gemakkelijk open. Ook is de bloemkleur, hoe mooi ook, niet erg onderscheidend in het sortiment. Dit in tegenstelling tot de Poolse keuring, waar 'Amazing Dream' in de top 10 eindigt.

'Amazing Dream' werd geselecteerd als derde generatie zaailing in een kruisingsprogramma waarbij *E. tennesseensis* als moeder plant werd gebruikt. Daarna werd steeds doorgekruist met onbenamde zaailingen uit het eigen kruisingsprogramma van Terra Nova Nurseries.

** **E. 'Augustkönigin'** (Classic Purple Group)
(Piet Oudolf, Hummelo, 1990)
GROEIWITZE: hoog; ± 70-100 cm, stengels donker

roodpurper tot zwartpurper, dicht ruw behaard met korte, grijswitte haren.
BLAD: donkergroen, ruw behaard met zeer korte haren.

BLOEIWITZE: 9-11 cm in doorsnede, met 34-38 linfbloemen; min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -20^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, oudroze tot bleekpaars, weinig verblekend bij uitbloeiën. Buisbloemen donker purperrood, paleae roodbruin met bruinrode top.

De opvallend gekleurde, grote bloeiwijzen van 'Augustkönigin' contrasteren fraai met de donkere stelen. De kleur van de linfbloemen kan wat dof overkomen, maar ze verbleken bij uitbloeiën nauwelijks, wat steeds een fraai beeld geeft. Tijdens de keuringsperiode viel het op dat er steeds veel insecten de bloemen bezochten. Deze relatief oude cultivar werd door Piet Oudolf geselecteerd als tuinplant en 'Augustkönigin' heeft zowel in praktijk als in de keuring bewezen als zodanig goed te voldoen. Soms heeft de plant de neiging iets open te vallen, maar in de regel valt dit mee. Vier van de vijf planten waren na de keuringsperiode nog gezond en goed ontwikkeld.

* **E. 'Big Kahuna'** (Classic Orange-red Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2013)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 60-100 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 11-13,5 cm in doorsnede, met 36-56 linfbloemen in twee kranzen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, bij openen oranje (26B), verkleurend naar oranjegeel (22A) met iets rozerood getinte basis (78B). Buisbloemen lichtgroen (138A), top purperrood (79A), paleae oranje met oranje rode top.

De grote bloeiwijzen en fraaie kleur van 'Big Kahuna' spreken veel mensen aan. Helaas zijn zowel de planten als de individuele bloeiwijzen wat ongelijk van vorm, anders had deze cultivar zeker een hogere bekroning gekregen. Opvallend genoeg bleven in Polen en het Verenigd Koninkrijk drie planten leven na vier jaar, terwijl in Nederland vier planten de vierjarige keuring overleefden.

• **E. 'Butterfly Kisses'** (Pompon Purple Group)
(Arie Blom, Vleuten, 2011)
GROEIWITZE: zeer laag tot laag; ± 30-50 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: donkergroen; behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 6-7 cm in doorsnede, met 12-15 linfbloemen; afhangend ($\pm -40^\circ$), top gekarteld tot gespleten, bleek roodpaars (186C), lichter grijsachtig roodpaars bij uitbloeiën. Buisbloemen roodpaars (59D). Dat *Echinacea* een potplant is geworden voor de verkoop als visueel aantrekkelijke plant, bewijst 'Butterfly Kisses'. De plant is erg gedrongen, wat een mooie plant-pot verhouding oplevert en

E. 'Augustkönigin' (FOTO: RH)

E. 'Augustkönigin' (FOTO: RH)

ook logistiek voordelig is. De bloemen zijn niet uitgesproken opvallend binnen het sortiment, hoewel de oranje paleae, zichtbaar als de bloeiwijze nog niet volledig is geopend, wel een zekere sierwaarde hebben. De bloeitijd is vrij kort, wat 'Butterfly Kisses' minder aantrekkelijk maakt als tuinplant.

Waar de plant in Nederland net geen waardester kreeg, behoorde deze cultivar in Polen tot de top drie en werd deze in het Verenigd Koninkrijk bekroond met een AGM.

• **E. 'Cantaloupe'** (SUPREME CANTALOUPE)
(Pompon Orange-red Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2012)
GROEIWITZE: hoog; ± 70-100 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen tot licht geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met helder oranje (26A/B), aan de basis licht roodoranje (31C). Bij uitbloeiën duidelijk bleker oranje. Buisbloemen oranje (26A/B), later aan de basis licht roodoranje (31C). De bloemen van 'Cantaloupe', in naam verwijzend naar de kleur van een cantaloupe meloen, hebben een opvallend lichtoranje tot bleekoranje kleur. Ze lijken wat op een lichtere versie van 'Marmalade'. Ook opvallend is de grote variatie in het aantal linfbloemen per bloeiwijze.

E. 'Catharina Red'
(FOTO: RH)

E. 'Cinnamon Cupcake'
(FOTO: RH)

Dit komt de uniformiteit van de planten echter niet ten goede. Het blad is niet erg mooi. Bij uitlopen is het middengroen, maar het verbleekt snel en geeft dan een vale indruk, alsof de plant voeding te kort komt. De stengels hebben soms moeite het gewicht van de bloeiwijzen te dragen, waardoor de plant open valt.
'Cantaloupe' werd geselecteerd uit zaailingen van hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

E. 'Catharina'
(FOTO: RH)

* **E. 'Catharina Red'** (Pompon Purple Group)
(C.P. van der Meer, Rijpwetering, na 2008)
GROEIWITZE: hoog: ± 70-100 cm, stengels geelgroen tot donker geelgroen, dicht behaard met korte, ruwe, beharing.
BLAD: donkergroen tot donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 7-8 cm in doorsnede, met 20-36 linbloemen; iets afhangend tot afhangend (± -30 tot -45°), top uitgerand tot ingesneden, licht roodpaars, bleker roodpaars bij uitbloemen.
Buishbloemen: diep roodpaars.

'Catharina Red' ontstond als mutant in 'Catharina'. De plant groeit iets hoger dan 'Catharina', maar heeft dezelfde ietwat bochtige stengels. Deze zijn iets steviger dan bij 'Catharina', zodat de plant wat minder snel openvalt. Verder wijkt 'Catharina Red' af van 'Catharina' doordat de buishbloemen een fractie donkerder zijn. Als tuinplant zijn beide planten even sterk gebleken. Na de vierjarige opplant waren er van 'Catharina' in het Verenigd Koninkrijk twee planten over, in Nederland drie en in Polen alle vijf. Van 'Catharina Red' was er slechts één over in het Verenigd Koninkrijk, naar vier in Nederland en Polen.

o **E. 'Catharina'** (Pompon Purple Group)
(C.P. van der Meer, Rijpwetering, 2008)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog: ± 60-80 cm, stengels donker geelgroen, dicht behaard met korte, ruwe, beharing.
BLAD: donkergroen tot donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 6,5-7,5 cm in doorsnede, met 16-24 linbloemen; iets afhangend tot afhangend (± -30 tot -45°), top uitgerand tot ingesneden, licht roodpaars (70B), bleker roodpaars bij uitbloemen.
Buishbloemen roodpaars (63B/D).
Evenals 'Razzmatazz' werd ook 'Catharina' gevonden als mutant in een plant uit de 'Classic Purple' Group, in dit geval 'Magnus'. De bloemvorm is duidelijk afwijkend, door de talloze uitgegroeide buishbloemen, die duidelijk donkerder van kleur zijn dan de linbloemen. De bloemkleuren zijn diep en mooi, maar de plant als geheel is onvoldoende. De plant vertakt niet sterk. De stengels zijn opvallend bochtig en vrij slap. Hierdoor valt de plant snel open.

* **E. 'Cinnamon Cupcake'**
(Pompon Orange-red Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon,
Verenigde Staten van Amerika, 2012)
GROEIWITZE: laag tot gemiddeld; ± 40-60 cm,
stengels donker roodpurper, dicht behaard met korte, ruwe beharing.

E. 'Eccentric'
(FOTO: RH)

Vanwege het wettelijk karakter van het Europees kweekersrecht, krijgt de op 22 april 2014 bij het CPVO geregistreerde naam 'Dixie B' de voorkeur boven de eerder (14 november 2013) in de Verenigde Staten, ten behoeve van een aanvraag voor U.S. Plant Patent, geregistreerde naam 'Dixie Belle'.

o **E. 'Eccentric'** (Pompon Orange-red Group)

E. 'Dixie B' (DIXIE BELLE)
(FOTO: RH)

kegel bij aan de sierwaarde. Ook de combinatie van witte linthbloemen en licht (geel)groene buisbloemen is aantrekkelijk. Helaas blijven de bloeiwijzen als bruine proppen in de planten nadat ze zijn uitgeblóeid, wat erg ontsierend is. Ook groeiden de planten in de keuring erg onregelmatig, zowel qua vertakking als qua groeiwijze.

o **E. 'Dixie B'** (DIXIE BELLE)

E. 'Coconut Lime'
(FOTO: RH)

De relatief lage groei met in verhouding grote, diepele bloemen spreekt veel mensen aan. Ook het uitbloeien is erg mooi bij deze cultivar; het duurt zeer lang voordat de linthbloemen bruin kleuren. De bekroning met één ster is dan ook voornamelijk te danken aan de zeer fraaie bloei. Maar als plant voldoet deze cultivar minder goed. Slechts één plant overleefde de vierjarige opplant zowel in Nederland als in het Verenigd Koninkrijk. In Polen bleven vier planten leven en eindigde 'Cleopatra' in de top 10. Dit kan betekenen dat 'Cleopatra' duidelijk beter groeit in een continentaal klimaat. Onderhuids was ook dat zowel in de Nederlandse als in de Engelse opplant veel zaailingen van 'Cleopatra' opkwamen.

o **E. 'Coconut Lime'** (Pompon White Group)

E. 'Cleopatra'
(FOTO: RH)

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWIJZE: 4-5 cm in doorsnede, met 14-18 linthbloemen; sterk afhangend ($\pm$ -50 tot -85°); top ingesneden, oranjebruin (N34A/B), iets lichter aan de basis (34C). Bij uitbloeien krijgen de linthbloemen een iets purperen gloed. Buisbloemen rood (45A).

De bloemkleuren van 'Cinnamon Cupcake' zijn bijzonder en doen de cultiernaam eer aan; met enige fantasie zijn de linthbloemen donker kaneelkleurig te noemen, zeker bij uitbloeien. Helaas zijn de bloemen klein en bleven de planten gedurende de hele keuringsperiode iel en niet erg vertakt. In de Engelse keuring gingen alle planten dood, in Polen overleefden vier planten de vierjarige opplant en in Nederland waren dat er twee.

* **E. 'Cleopatra'** (Classic Yellow Group)

De bloemkleuren van 'Cinnamon Cupcake' zijn bijzonder en doen de cultiernaam eer aan; met enige fantasie zijn de linthbloemen donker kaneelkleurig te noemen, zeker bij uitbloeien. Helaas zijn de bloemen klein en bleven de planten gedurende de hele keuringsperiode iel en niet erg vertakt. In de Engelse keuring gingen alle planten dood, in Polen overleefden vier planten de vierjarige opplant en in Nederland waren dat er twee.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWIJZE: 7-8 cm in doorsnede, met 12-24 linthbloemen; afhangend ($\pm$ -40°), top gekarteld, wit met een iets groenachtige zweem (155C), lichter geelgroen aan de top (145C/D). Bij uitbloeien geelgroen (145A/B). Buisbloemen groenachtig wit tot licht geelgroen (155C/150D), donkerder geelgroen (144A/B). De bloeiwijzen van 'Coconut Lime' zijn op zich aantrekkelijk. Voordat alle buisbloemen geopend zijn, dragen de lichtoranje paleae bovenop de met diepele top.

BLAD: middengroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWIJZE: 7-8 cm in doorsnede, met 12-24 linthbloemen; afhangend ($\pm$ -40°), top gekarteld, wit met een iets groenachtige zweem (155C), lichter geelgroen aan de top (145C/D). Bij uitbloeien geelgroen (145A/B). Buisbloemen groenachtig wit tot licht geelgroen (155C/150D), donkerder geelgroen (144A/B). De bloeiwijzen van 'Coconut Lime' zijn op zich aantrekkelijk. Voordat alle buisbloemen geopend zijn, dragen de lichtoranje paleae bovenop de met diepele top.

BLAD: middengroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWIJZE: 8-9 cm in doorsnede, met 22-26 linthbloemen; min of meer horizontaal uitstaand tot iets opstaand ($\pm$ 15°), top gekarteld, diepele top. Daarbij bleek de plant erg zwak. In de Nederlandse opplant waren na het eerste jaar nog slechts drie planten in leven. Na de vierjarige opplant waren alle planten in alle drie de landen dood. 'Dixie B' ontstond na kruising van verschillende zaailingen van hybriden tussen *E. paradoxa*, *E. purpurea* en *E. tennesseensis*.

E. 'Elbrook' (ELTON KNIGHT)
(FOTO: RH)

BLAD: donkergroen, onbehaard, alleen zeer weinig behaard met zeer korte, ruwe beharing op de hoofdnerf aan de onderzijde.
BLOEIWITZE: 9-10 cm in doorsnede, met 16-20 lintbloemen: min of meer horizontaal uitstaand, top gekarteld, geeloranje (22A), basis donker rozerood (53A). Bij uitbloeien licht rozerood (53D), bleek licht geeloranje (22B en lichter) verkleurend naar de top met groengele top (1B). Buisbloemen donker roodpaars (187A), licht geelgroen verkleurend naar de basis, paleae geelgroen met rode top.
De lintbloemen van 'Elbrook' hebben een opvallend kleurverloop. Bij openen zijn ze geeloranje en bij uitbloei zijn ze bijna geheel licht rozerood met alleen bleek geeloranje toppen. Als plant voldoet 'Elbrook' echter niet. Al in de zomer gaat de bladkwaliteit sterk achteruit. Het blad wordt vaal, vervolgens bruin en sterft vroeg in de herfst af. In Nederland overleefden twee planten de vierjarige opplant, in het Verenigd Koninkrijk geen een.

*** E. 'Elbrook' (ELTON KNIGHT)
(Classic Purple Group)
(Anthony Brooks, Elton nr. Ludlow,
Verenigd Koninkrijk, 2005)

GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 60-80 cm, stengels geelgroen, soms iets purperrood gevlekt, gemiddeld dicht behaard met korte ruwe beharing.
BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 7-11 cm in doorsnede, met 21-24 lintbloemen: min of meer horizontaal uitstaand,

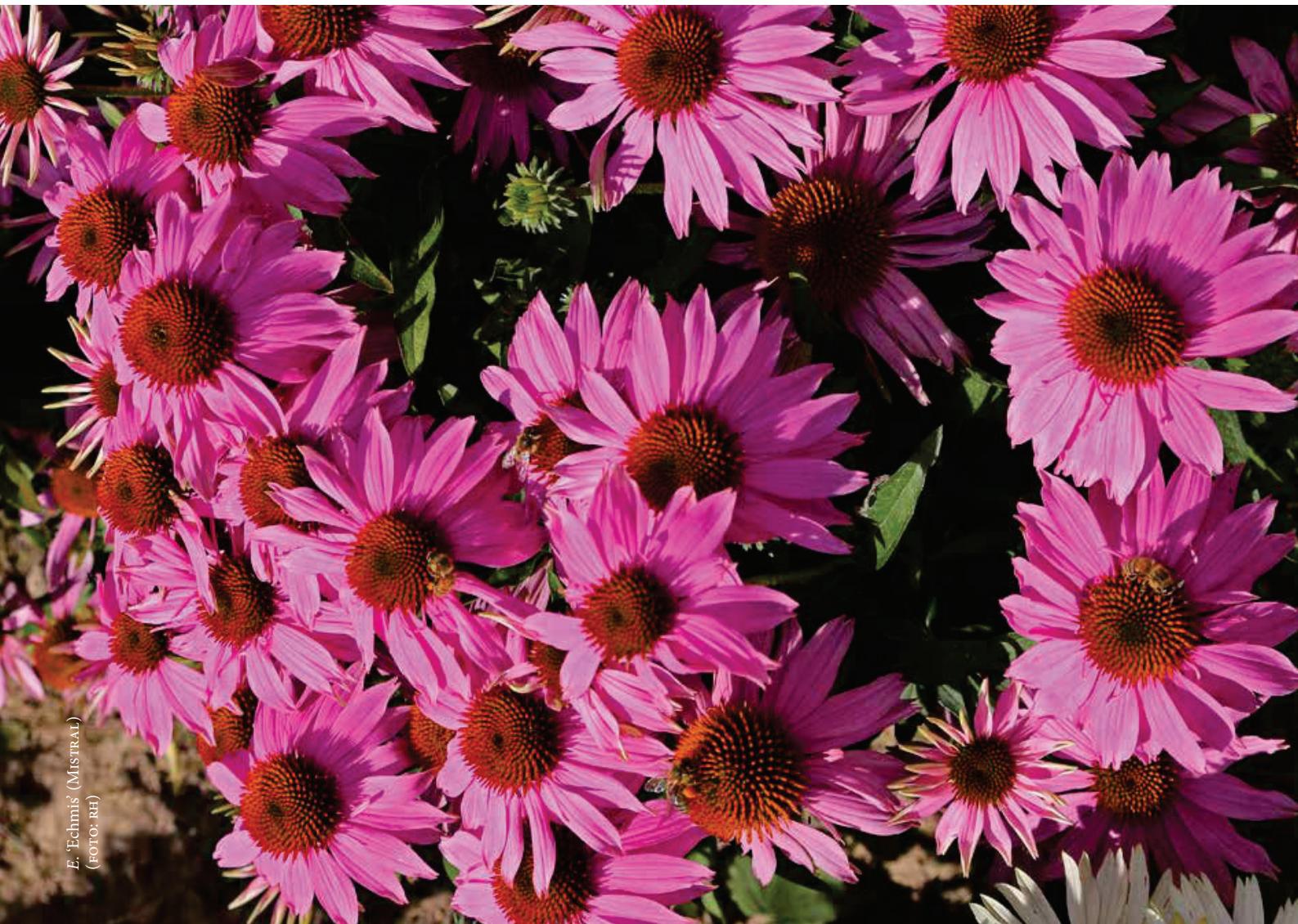

E. 'Eglow' (Evening Glow)
(FOTO: RH)

* E. 'Echmis' (MISTRAL)
(Classic Purple Group)
(A.J.M. Kempen, Mijdrecht, Nederland, 2007)
GROEIWITZE: zeer laag tot laag; ± 35-45 cm, stengels geelgroen, dicht ruw behaard.
BLAD: middengroen, iets behaard met zeer korte ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 6-7 cm in doorsnede, met 20-28 lintbloemen: afhangend (± -45°), top ingesneden tot gekarteld, diep rozerood tot roodpaars (61D/64D), iets lichter aan de top, bij uitblloeien lichter verkleurend (70C/D).
Buisbloemen geelgroen (N144A/151A), paleae oranje met rode top.

Na 'Kim's Knee High' was 'Echmis' een volgende stap in de ontwikkeling van laaggroeiende *Echinacea*-rassen. De plant is sterker en de bloemen verbloeken minder sterk bij uitbloeien dan bij 'Kim's Knee High'. In alle drie de opplanten overleidden drie van de vijf planten de vierjarige keuringsperiode. Ten tijde van de introductie van 'Echmis' werd *Echinacea* populairder als visueel aantrekkelijke potplant, wat een goede toepassing bleek voor deze cultivar, die ook als tuinplant voldoet.

○ E. 'Eglow' (EVENING GLOW)
(Classic Bicolour Group)
(Takii Europe B.V., De Kwakel, 2012)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog;
± 70-80 cm, stengels geelgroen, aan de zonzijde iets bronskleurig getint, zeer weinig behaard met korte ruwe beharing.

E. 'Echmis' (MISTRAL)
(FOTO: RH)

E. 'Fourth of July'
(foto: RH)

BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 15-30 lintbloemen; min of meer horizontaal uitstaand tot afhangend ($\pm -40^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, bovenste helft roodachtig oranje (31A), onderste helft rood (45A), meer donkerrood aan de basis (59A), bij uitbloei(en) doforanje (173C) met purperrode basis (61A). Buisbloemen geelgroen (146B), top purperrood (187A), paleae geelgroen met purperrode top. De planten van 'Firebird' ontwikkelen zich ongelijk en bloeiden niet erg rijk. Ook bleken de planten niet sterk. In Polen bleven drie planten leven, in het Verenigd Koninkrijk gingen alle drie de planten dood en in Nederland overleefde slechts één plant de vierjarige oplant. Ondanks de mooie en aparte bloemkleuren vond de keuringscommissie 'Firebird' geen bekroning waard.

'Firebird' werd geselecteerd als vierde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen *E. paradoxa* × 'Ruby Giant'.

o ***E. 'Fourth of July'* (Classic Purple Group)**
(Adorjan Rakosi, Csemő, Hongarije, 2013)

GROEIWITZE: zeer laag tot laag; $\pm$ 35-50 cm, stengels geelgroen, dicht behaard met korte ruwe beharing.

BLAD: donkergroen tot donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 6-7,5 cm in doorsnede, met 18-22 lintbloemen; min of meer horizontaal uitstaand tot afhangend ($\pm -45^\circ$), top ingesneden tot ondiep en variabel van lengte, top uitgerand tot ingesneden,

BLOEIWITZE: 9-10 cm in doorsnede, met 32-38 lintbloemen; min of meer horizontaal uitstaand tot iets schuin omhoog ($\pm 10^\circ$), top ingesneden, diep roodpaars (71B), iets lichter verbloeiend. Buisbloemen donker grijsgroen (197A), naar de basis geelgroen verkleurend, paleae donker geelgroen met bruinoranje top. Bij introductie van 'Fatal Attraction' gold deze cultivar als een grote stap voorwaarts in *Echinacea*-verdeling. De plant is duidelijk lager groeiend dan de soort *E. purpurea*, is goed vertaktend, heeft steeds een mooie plantvorm en gezond donkergroen blad. De donker roodpurperen stelen in combinatie met diep roodpaarse lintbloemen en opvallend contrasterende paleae spreken veel mensen aan. Doordat de randen van de lintbloemen elkaar overlappen of in ieder geval raken, hebben de bloeiwijzen een mooie volle vorm. Ook bleek 'Fatal Attraction' sterk. In Polen en het Verenigd Koninkrijk waren alle planten nog aanwezig na de vierjarige oplant. In Nederland waren dat er vier en in Polen waren alle vijf de planten nog aanwezig.

E. 'Elton Knight': *E. 'Elton Knight' (ELTON KNIGHT)*
E. 'Elton Knight': *E. 'After Midnight'*
(Big Sky After MIDNIGHT)

E. 'Elton Knight': *E. 'Sundown' (BIG SKY SUNDOWN)*
Evan Saul: *E. 'Sundown'* (BIG SKY SUNDOWN)

o ***E. 'Fourth of July'* (Classic Bicolour Group)**
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2009)

GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; $\pm$ 60-90 cm, stengels licht geelgroen, donkerder gevlekt, behaard met korte ruwe beharing.

BLAD: donkergroen tot geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

top ingesneden tot gekarteld, roodpaars (64A), bij uitbloei(en) bleek roodpaars verkleurend. Buisbloemen geelgroen (144D), top oranje-rood (N34A), paleae donkeroranje. Deze prachtige, goed vertakte cultivar vormt een bosige, rijkbloeiende plant. De regel met buisbloemen is staan tijdens de bloei. De regel met buisbloemen is opvallend groot (tot circa 7 cm), waardoor de lintbloemen kontert lijken. In tegenstelling tot 'Hope' is dit bij 'Elegance' wel mooi in balans. Daarbij komt dat de buisbloemen intens en donkelder van kleur zijn dan de lintbloemen, wat de bloei fraai maakt. Helaas is het blad niet erg mooi. Als de plant bloeit, verbleken de bladeren sterk, wat ontserend is. Evenals 'Cantalooup' behoort 'Elegance' tot de zogenaamde SUPREME-serie van Terra Nova Nurseries. De plant werd geselecteerd uit zaailingen van hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

E. 'Elton Knight': *E. 'Elton Knight' (ELTON KNIGHT)*
E. 'Elton Knight': *E. 'After Midnight'*
(Big Sky After MIDNIGHT)

o ***E. 'Fourth of July'* (Classic Purple Group)**
(Adorjan Rakosi, Csemő, Hongarije, 2013)

GROEIWITZE: zeer laag tot laag; $\pm$ 35-50 cm, stengels geelgroen, dicht behaard met korte ruwe beharing.

BLAD: donkergroen tot donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 6-7,5 cm in doorsnede, met 18-22 lintbloemen; min of meer horizontaal uitstaand, spatelvormig, onderste deel huisvormig vergroeid en variabel van lengte, top uitgerand tot ingesneden,

bij uitbloei(en) bleek roodpaars verkleurend. Buisbloemen geelgroen (144D), top oranje-rood (N34A), paleae donkeroranje. Deze prachtige, goed vertakte cultivar vormt een bosige, rijkbloeiende plant. De regel met buisbloemen is staan tijdens de bloei. De regel met buisbloemen is opvallend groot (tot circa 7 cm), waardoor de lintbloemen kontert lijken. In tegenstelling tot 'Hope' is dit bij 'Elegance' wel mooi in balans. Daarbij komt dat de buisbloemen intens en donkelder van kleur zijn dan de lintbloemen, wat de bloei fraai maakt. Helaas is het blad niet erg mooi. Als de plant bloeit, verbleken de bladeren sterk, wat ontserend is. Evenals 'Cantalooup' behoort 'Elegance' tot de zogenaamde SUPREME-serie van Terra Nova Nurseries. De plant werd geselecteerd uit zaailingen van hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

E. 'Elton Knight': *E. 'Elton Knight' (ELTON KNIGHT)*
E. 'Elton Knight': *E. 'After Midnight'*
(Big Sky After MIDNIGHT)

o ***E. 'Fourth of July'* (Classic Bicolour Group)**
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2012)

GROEIWITZE: hoog; $\pm$ 70-90 cm, stengels geelgroen, sterke roodpurper getint, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-10 cm in doorsnede, met 18-22 lintbloemen; iets afhangend tot ingesneden, ($\pm$ -20 tot -45°), top uitgerand tot ingesneden,

top ingesneden tot gekarteld, roodpaars (64A), bij uitbloei(en) bleek roodpaars verkleurend. Buisbloemen geelgroen (144D), top oranje-rood (N34A), paleae donkeroranje. Deze prachtige, goed vertakte cultivar vormt een bosige, rijkbloeiende plant. De regel met buisbloemen is staan tijdens de bloei. De regel met buisbloemen is opvallend groot (tot circa 7 cm), waardoor de lintbloemen kontert lijken. In tegenstelling tot 'Hope' is dit bij 'Elegance' wel mooi in balans. Daarbij komt dat de buisbloemen intens en donkelder van kleur zijn dan de lintbloemen, wat de bloei fraai maakt. Helaas is het blad niet erg mooi. Als de plant bloeit, verbleken de bladeren sterk, wat ontserend is. Evenals 'Cantalooup' behoort 'Elegance' tot de zogenaamde SUPREME-serie van Terra Nova Nurseries. De plant werd geselecteerd uit zaailingen van hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

E. 'Elton Knight': *E. 'Elton Knight' (ELTON KNIGHT)*
E. 'Elton Knight': *E. 'After Midnight'*
(Big Sky After MIDNIGHT)

o ***E. 'Fourth of July'* (Classic Purple Group)**
(Adorjan Rakosi, Csemő, Hongarije, 2013)

GROEIWITZE: zeer laag tot laag; $\pm$ 35-50 cm, stengels geelgroen, dicht behaard met korte ruwe beharing.

BLAD: donkergroen tot donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 6-7,5 cm in doorsnede, met 18-22 lintbloemen; min of meer horizontaal uitstaand, spatelvormig, onderste deel huisvormig vergroeid en variabel van lengte, top uitgerand tot ingesneden,

top ingesneden tot gekarteld, roodpaars (64A), bij uitbloei(en) bleek roodpaars verkleurend. Buisbloemen geelgroen (144D), top oranje-rood (N34A), paleae donkeroranje. Deze prachtige, goed vertakte cultivar vormt een bosige, rijkbloeiende plant. De regel met buisbloemen is staan tijdens de bloei. De regel met buisbloemen is opvallend groot (tot circa 7 cm), waardoor de lintbloemen kontert lijken. In tegenstelling tot 'Hope' is dit bij 'Elegance' wel mooi in balans. Daarbij komt dat de buisbloemen intens en donkelder van kleur zijn dan de lintbloemen, wat de bloei fraai maakt. Helaas is het blad niet erg mooi. Als de plant bloeit, verbleken de bladeren sterk, wat ontserend is. Evenals 'Cantalooup' behoort 'Elegance' tot de zogenaamde SUPREME-serie van Terra Nova Nurseries. De plant werd geselecteerd uit zaailingen van hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

E. 'Elton Knight': *E. 'Elton Knight' (ELTON KNIGHT)*
E. 'Elton Knight': *E. 'After Midnight'*
(Big Sky After MIDNIGHT)

o ***E. 'Fourth of July'* (Classic Bicolour Group)**
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2005)

GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; $\pm$ 60-90 cm, stengels licht geelgroen, donkerder gevlekt, behaard met korte ruwe beharing.

BLAD: donkergroen tot geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-10 cm in doorsnede, met 18-22 lintbloemen; iets afhangend tot ingesneden, ($\pm$ -20 tot -45°), top uitgerand tot ingesneden,

top ingesneden tot gekarteld, roodpaars (64A), bij uitbloei(en) bleek roodpaars verkleurend. Buisbloemen geelgroen (144D), top oranje-rood (N34A), paleae donkeroranje. Deze prachtige, goed vertakte cultivar vormt een bosige, rijkbloeiende plant. De regel met buisbloemen is staan tijdens de bloei. De regel met buisbloemen is opvallend groot (tot circa 7 cm), waardoor de lintbloemen kontert lijken. In tegenstelling tot 'Hope' is dit bij 'Elegance' wel mooi in balans. Daarbij komt dat de buisbloemen intens en donkelder van kleur zijn dan de lintbloemen, wat de bloei fraai maakt. Helaas is het blad niet erg mooi. Als de plant bloeit, verbleken de bladeren sterk, wat ontserend is. Evenals 'Cantalooup' behoort 'Elegance' tot de zogenaamde SUPREME-serie van Terra Nova Nurseries. De plant werd geselecteerd uit zaailingen van hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

E. 'Elton Knight': *E. 'Elton Knight' (ELTON KNIGHT)*
E. 'Elton Knight': *E. 'After Midnight'*
(Big Sky After MIDNIGHT)

o ***E. 'Fourth of July'* (Classic Purple Group)**
(Adorjan Rakosi, Csemő, Hongarije, 2013)

GROEIWITZE: zeer laag tot laag; $\pm$ 35-50 cm, stengels geelgroen, dicht behaard met korte ruwe beharing.

BLAD: donkergroen tot donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 6-7,5 cm in doorsnede, met 18-22 lintbloemen; min of meer horizontaal uitstaand, spatelvormig, onderste deel huisvormig vergroeid en variabel van lengte, top uitgerand tot ingesneden,

top ingesneden tot gekarteld, roodpaars (64A), bij uitbloei(en) bleek roodpaars verkleurend. Buisbloemen geelgroen (144D), top oranje-rood (N34A), paleae donkeroranje. Deze prachtige, goed vertakte cultivar vormt een bosige, rijkbloeiende plant. De regel met buisbloemen is staan tijdens de bloei. De regel met buisbloemen is opvallend groot (tot circa 7 cm), waardoor de lintbloemen kontert lijken. In tegenstelling tot 'Hope' is dit bij 'Elegance' wel mooi in balans. Daarbij komt dat de buisbloemen intens en donkelder van kleur zijn dan de lintbloemen, wat de bloei fraai maakt. Helaas is het blad niet erg mooi. Als de plant bloeit, verbleken de bladeren sterk, wat ontserend is. Evenals 'Cantalooup' behoort 'Elegance' tot de zogenaamde SUPREME-serie van Terra Nova Nurseries. De plant werd geselecteerd uit zaailingen van hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

E. 'Elton Knight': *E. 'Elton Knight' (ELTON KNIGHT)*
E. 'Elton Knight': *E. 'After Midnight'*
(Big Sky After MIDNIGHT)

o ***E. 'Fourth of July'* (Classic Bicolour Group)**
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2005)

GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; $\pm$ 60-90 cm, stengels licht geelgroen, donkerder gevlekt, behaard met korte ruwe beharing.

BLAD: donkergroen tot geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-10 cm in doorsnede, met 18-22 lintbloemen; iets afhangend tot ingesneden, ($\pm$ -20 tot -45°), top uitgerand tot ingesneden,

top ingesneden tot gekarteld, roodpaars (64A), bij uitbloei(en) bleek roodpaars verkleurend. Buisbloemen geelgroen (144D), top oranje-rood (N34A), paleae donkeroranje. Deze prachtige, goed vertakte cultivar vormt een bosige, rijkbloeiende plant. De regel met buisbloemen is staan tijdens de bloei. De regel met buisbloemen is opvallend groot (tot circa 7 cm), waardoor de lintbloemen kontert lijken. In tegenstelling tot 'Hope' is dit bij 'Elegance' wel mooi in balans. Daarbij komt dat de buisbloemen intens en donkelder van kleur zijn dan de lintbloemen, wat de bloei fraai maakt. Helaas is het blad niet erg mooi. Als de plant bloeit, verbleken de bladeren sterk, wat ontserend is. Evenals 'Cantalooup' behoort 'Elegance' tot de zogenaamde SUPREME-serie van Terra Nova Nurseries. De plant werd geselecteerd uit zaailingen van hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

E. 'Elton Knight': *E. 'Elton Knight' (ELTON KNIGHT)*
E. 'Elton Knight': *E. 'After Midnight'*
(Big Sky After MIDNIGHT)

o ***E. 'Fourth of July'* (Classic Purple Group)**
(Adorjan Rakosi, Csemő, Hongarije, 2013)

GROEIWITZE: zeer laag tot laag; $\pm$ 35-50 cm, stengels geelgroen, dicht behaard met korte ruwe beharing.

BLAD: donkergroen tot donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 6-7,5 cm in doorsnede, met 18-22 lintbloemen; min of meer horizontaal uitstaand, spatelvormig, onderste deel huisvormig vergroeid en variabel van lengte, top uitgerand tot ingesneden,

E. 'Green Jewel'
(foto: RH)

de planten. In Polen en het Verenigd Koninkrijk vertakten de planten goed, maar dat resulteerde alleen in Polen in een gelijkmataat groei en bloei. In het Verenigd Koninkrijk groeiden de planten warrig. In Nederland gingen gedurende de vier jaar van opplant uiteindelijk vier van de vijf planten dood. In 'Green Envy' werd een mutant gevonden die, volgens door de veredelaar ervan, uniformer groeit en rijker bloeit. Deze mutant, 'Green Queen' zou ook stabielere bloemkleuren hebben.

*** E. 'Green Jewel' (Classic Green Group)
(Piet Oudolf, Hummelo, 2006)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 70-80 cm, stengels groen tot geelgroen, dicht behaard met korte ruwe beharing.
BLAD: donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 10-11,5 cm in doorsnede, met 32-36 linthloemen: min of meer horizontaal uitstaand, top gekarteld, licht geelgroen
(145B/145C), bij uitbloemen geler van kleur (154C).
Buisbloemen geelgroen (144B/144C), lichter naar de basis, paleae geelgroen met oranjegele top.
'Green Jewel' is een stevige plant, die dankzij een goede vertakkking bosig groeit. Het blad is gezond donkergroen. De licht geelgroene linthloemen maken van 'Green Jewel' een unieke en bijzonder opvallende cultivar. Doordat de linthloemen pas iets geler kleuren als de bloei bijna voorbij is, is er nauwelijks kleurverschil tussen pas geopende bloeiwijzen en volledig geopende. Dit geeft

E. 'Green Envy'
(foto: RH)

bloemen minder fraai en de verschillende tinten roodpaars geven een minder uniform beeld. Ook bleek de plant in de Nederlandse opplant niet erg sterk: slechts twee planten overleefden de vierjarige opplant. In het Verenigd Koninkrijk, waar 'Glowing Dream' met een AGM werd bekroond, bleven alle drie de planten leven. In Polen, waar de plant bij de beste drie cultivars behoorde, bleven vier planten over.

○ E. 'Green Envy' (Classic Bicolour Group)
(Mark Veeder, New York, Verenigde Staten van Amerika, 2006)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 60-100 cm, stengels donker geelgroen, iets purper getint, dicht behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 7-8 cm in doorsnede, met 16-22 linthloemen: min of meer horizontaal uitstaand, top ingesneden, licht geelgroen, aan de basis lichtpaars. Bij uitbloemen kleurt een groter gedeelte van de linthloemen dofflichpaars tot uiteindelijk alleen de top lichtgroen is.
BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 18-22 linthloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm 10^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, intens donker rozerood ingesneden tot gekarteld, intens donker rozerood tot uiteindelijk alleen de top lichtgroen is.
Buisbloemen donker geelgroen met bruinrode top. paleae donker geelgroen met bruinrode top.
Op foto's is dit steeds een prachtige cultivar. In praktijk valt 'Green Envy' tegen. De bloeiwijzen zijn bij openen mooi, maar de dofpaaße kleur bij verbloeiien verandert vrij snel in vaal paarsbruin en is erg ontstierend. De planten groeiden op alle drie de locaties erg wisselend en er waren behoorlijke onderlinge hoogteverschillen tussen

E. 'Glowing Dream'
(foto: RH)

top gespleten, wit; top iets geelgroen (145D). Buisbloemen geelgroen (146D), paleae oranje. De grootbloemige 'Fragrant Angel' ontstond als mutant in 'Ruby Giant' en is het best te beschouwen als de witbloeiende variant ervan. De plant valt op door de uitzonderlijk grote bloeiwijze en de twee volle kranzen van linthloemen rond de kegel. Deze cultivar bleek sterk in de Nederlandse opplant, waar vier van de vijf planten na de keuringsperiode nog aanwezig waren.

* E. 'Glowing Dream' (Classic Purple Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2012)
GROEIWITZE: laag tot gemiddeld; ± 40-60 cm, stengels geelgroen, sterk bruin tot purperbruin getint, dicht behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 7-8 cm in doorsnede, met 16-22 linthloemen: min of meer horizontaal uitstaand, top ingesneden, licht geelgroen, aan de basis lichtpaars. Bij uitbloemen kleurt een groter gedeelte van de linthloemen dofflichpaars tot uiteindelijk alleen de top lichtgroen is.
Buisbloemen donker geelgroen met bruinrode top. paleae donker geelgroen met bruinrode top.
Op foto's is dit steeds een prachtige cultivar. In praktijk valt 'Green Envy' tegen. De bloeiwijzen zijn bij openen mooi, maar de dofpaaße kleur bij verbloeiien verandert vrij snel in vaal paarsbruin en is erg ontstierend. De planten groeiden op alle drie de locaties erg wisselend en er waren behoorlijke onderlinge hoogteverschillen tussen

E. 'Fragrant Angel'
(foto: RH)

gespleten, uitgespreid gedeelte roodpaars (70B), buisvormige basis donkerder. Bij uitbloeten kleuren de linthloemen lichter roodpaars (186B), waarbij de buisvormige basis donkerder kleurt (187B/C). Buisbloemen donker grijsrood (178B) met geelgroene basis, paleae groen met rode top. De linthloemen zijn spatuvelvormig, waarbij het onderste deel buisvormig vergroeid is. Onderling zijn de linthloemen onregelmatig van vorm. In één bloeiwijze zijn sommige linthloemen bijna tot aan de top buisvormig, terwijl andere vrijwel geheel uitgespreid zijn. Dit geeft de bloeiwijze een daarmee ook de gehele plant een rommelig uiterlijk.

Als 'Fourth of July' uniform kan worden gekweekt, kan het een goede potplant zijn voor verkoop als visueel aantrekkelijke vaste plant. Maar als tuinplant is 'Fourth of July' niet sterk genoeg. In Polen overleefde één plant de vierjarige opplant, in Nederland en het Verenigd Koninkrijk waren alle drie de planten dood. Sons wordt de naam fouteit geschreven als '4th of July'.
** E. 'Fragrant Angel' (Classic White Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2003)
GROEIWITZE: hoog; ± 75-90 cm, stengels donker geelgroen, dicht behaard met korte ruwe beharing.
BLAD: donker geelgroen, dicht behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 12-13 cm in doorsnede, met 30-34 linthloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm 10^\circ$), top

E. 'Hot Lava'
(FOTO: RH)

maar net niet genoeg voor een AGM. Alle drie de planten bleven daar tot het einde van de opplant in leven. In Nederland bleef slechts één plant over.

waardoor de plant iets de neiging heeft open te vallen. Storerder is het snel bruin worden van de buisbloemen in het hart van de bloeiwijze. Dit is sterk ontstierend.

o *E. 'Guava Ice'* (Pompon Orange-red Group)
(Arie Blom, Vleuten, 2011)
GROEIWITZE: hoog; ± 70-90 cm, stengels geelgroen, met slechts enkele zeer korte, ruwe haren tot vrijwel onbehaard.
BLAD: donkergroen, zeer spaarzaam behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 7-8 cm in doorsnede, met 17-21 limboelen: afhangend ($\pm -40^\circ$), top gekarteld, lichtrood tot grijsrood (180A/39B) vanaf de top vervagend naar geeloranje (20A). Bij uitbloeiën worden de kleuren bleker. Buisbloemen geelgroen (145C/D), groenwit verbloeiend (157D) met iets donkerder top (157A).

De bloeiwijzen van 'Guava Ice' hebben een opvallend kleurverloop. Bij openen zijn zowel de limboelen als de buisbloemen duidelijk lichtrood tot grijsrood, om vervolgens geeloranje te kleuren. De limboelen blijven wel een roze zweem houden. Dit kleurverloop geeft bloeiende planten wel een wat rommelig uiterlijk.

Ondanks de naam is de kleurindruck van 'Guava Ice' niet groen, maar wit. Geen enkele cultivar uit de Pompon White Group bleek goed genoeg voor een waardering met één of meer waardesterren, 'Greenline' evenmin. Ondanks de vrij gedrongen groei zijn de stengels net niet sterk genoeg om de zware bloeiwijzen te dragen,

een rustig beeld. 'Green Jewel' is rijkbloeiend en de bloeduur per bloeiwijze is opvallend lang, waarschijnlijk door de aanwezigheid van bladgroen in de limboelen. De sterkekt van de plant is wel een aandachtspunt. In Nederland en het Verenigd Koninkrijk waren in het derde keuringsjaar alle planten in leven, maar in het vierde jaar waren er in beide landen nog maar twee planten over. In Polen waren dat er vier. Naast de hoge waardering in Nederland bekroonden de Engelsen 'Green Jewel' met een AGM en eindigde deze cultivar in Polen ook in de top 10.

o *E. 'Greenline'* (Pompon White Group)
(Takki Europe B.V., De Kwakel, 2012)
GROEIWITZE: gemiddeld; ± 50-65 cm, stengels geelgroen, dicht behaard met korte ruwe beharing. BLAD: donkergroen, dicht behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 7-8 cm in doorsnede, met 19-23 limboelen: iets afhangend ($\pm -30^\circ$), top gekarteld, groenwit (157A en lichter) met iets donkerder top (145D). Buisbloemen geelgroen (145C/D), groenwit verbloeiend (157D) met iets donkerder top (157A). Ondanks de naam is de kleurindruck van 'Greenline' niet groen, maar wit. Geen enkele cultivar uit de Pompon White Group bleek goed genoeg voor een waardering met één of meer waardesterren, 'Greenline' evenmin. Ondanks de vrij gedrongen groei zijn de stengels net niet sterk genoeg om de zware bloeiwijzen te dragen,

E. 'Hope'
(FOTO: RH)

maar net niet genoeg voor een AGM. Alle drie de planten bleven daar tot het einde van de opplant in leven. In Nederland bleef slechts één plant over.

o *E. 'Harvest Moon'* (Big Sky Harvest Moon) (Classic Yellow Group)
Syn.: *E. Matthew Saul*
(IT Saul Plants LLC, Alpharetta, Georgia, Verenigde Staten van Amerika, 2005)
GROEIWITZE: gemiddeld; ± 60-70 cm, stengels geelgroen, behaard met korte ruwe beharing.
BLAD: donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 11-12 cm in doorsnede, met 36-40 limboelen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets schuin omhoog ($\pm 10^\circ$) of iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, bleek roodpaars (65C), aan de basis iets donkerder (65A), bleek roodpaars verbloeiend. Buisbloemen geel-groen (144A), naar de basis geelgroen verkleurend, paleae oranje met donkerrode top. 'Hope' valt op in het sortiment omdat de kegel met buisbloemen van iedere bloeiwijze opvallend groot is (circa 5,5 cm in doorsnede), waardoor de twee kransen -toch al vrij kort- lintbloemen- nog korter lijken. Dit geeft de bloeiwijze een apart uiterlijk, dat niet erg werd gewaardeerd door de commissie. Ook is de kleur van de lintbloemen vrij bleek. In de Poolse keuring behoort 'Hope' tot de beste drie cultivars.

o *E. 'Hot Lava'* (Classic Orange-red Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2009)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 65-90 cm, stengels donker geelgroen met lichter geelgroene vlekken, behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

E. 'Harvest Moon' (Big Sky Harvest Moon) (FOTO: RH)

waardoor de plant iets de neiging heeft open te vallen. Storerder is het snel bruin worden van de buisbloemen in het hart van de bloeiwijze. Dit is sterk ontstierend.

o *E. 'Guava Ice'* (Pompon Orange-red Group)
(Arie Blom, Vleuten, 2011)
GROEIWITZE: hoog; ± 70-90 cm, stengels geelgroen, met slechts enkele zeer korte, ruwe haren tot vrijwel onbehaard.
BLAD: donkergroen, zeer spaarzaam behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 5,5-6,5 cm in doorsnede, met 20-24 limboelen: min of meer horizontaal uitstaand tot afhangend ($\pm -30^\circ$), top ingesneden, geel (9A/12A), bij uitbloeiën bleker. Buisbloemen geelgroen (144A/B), paleae geelgroen met geeloranje top.

Hoewel de bloemkleur van 'Harvest Moon' erg mooi is, bleek de cultivar in de keuring erg zwak. Na vier jaar waren alle vijf de planten verdwenen. De nieuwe 'Aloha', 'Cleopatra' en 'Leilani' hebben vergelijkbaar mooie en opvallende bloemkleuren en zijn beduidend beter. Vanwege het wettelijk karakter van het Europees kwekersrecht, krijgt de op 27 april 2006 bij het CPVO geregistreerde naam 'Harvest Moon' de voorkeur boven de eerder (2 december 2005) in de Verenigde Staten, ten behoeve van een aanvraag voor U.S. Plant Patent, geregistreerde naam 'Matthew Saul'.

E. 'Guava Ice'
(FOTO: RH)

waardoor de plant iets de neiging heeft open te vallen. Storerder is het snel bruin worden van de buisbloemen in het hart van de bloeiwijze. Dit is sterk ontstierend.

o *E. 'Greenline'* (Pompon White Group)
(Takki Europe B.V., De Kwakel, 2012)
GROEIWITZE: gemiddeld; ± 50-65 cm, stengels geelgroen, dicht behaard met korte ruwe beharing. BLAD: donkergroen, dicht behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 7-8 cm in doorsnede, met 19-23 limboelen: iets afhangend ($\pm -30^\circ$), top gekarteld, groenwit (157A en lichter) met iets donkerder top (145D). Buisbloemen geelgroen (145C/D), groenwit verbloeiend (157D) met iets donkerder top (157A). Ondanks de naam is de kleurindruck van 'Greenline' niet groen, maar wit. Geen enkele cultivar uit de Pompon White Group bleek goed genoeg voor een waardering met één of meer waardesterren, 'Greenline' evenmin. Ondanks de vrij gedrongen groei zijn de stengels net niet sterk genoeg om de zware bloeiwijzen te dragen,

E. 'Greenline'
(FOTO: RH)

waardoor de plant iets de neiging heeft open te vallen. Storerder is het snel bruin worden van de buisbloemen in het hart van de bloeiwijze. Dit is sterk ontstierend.

o *E. 'Hot Lava'* (Classic Orange-red Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2009)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 65-90 cm, stengels donker geelgroen met lichter geelgroene vlekken, behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

E. 'Leilani'
(foto: RH)

GROEIWITZE: laag tot gemiddeld; 35-60 cm, stengels licht geelgroen, vrij sterk behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 5-7 cm in doorsnede, met 20-24 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot afhangend ($\pm -45^\circ$), top ingesneden, soms gekarteld, bij openen diep rozerood (61A), spoedig lichter roodpaars (67C), duidelijk lichter roodpaars verbloeiend. Buisbloemen bruinoranje (166A/B) top roodpaars (59A/187C), paleae oranje.

Ten tijde van de introductie, aan het einde van de vorige eeuw, was 'Kim's Knee High' de eerste compacte cultivar, tussen de tot dan toe bekende cultivars. Voornamelijk door deze eigenschap was 'Kim's Knee High' zeer populair tussen circa 2000 en 2015. Inmiddels zijn er veel meer cultivars met een lage groeiwijze. Daarbij is de bloei van 'Kim's Knee High' niet erg opvallend en verbekken de bloemen sterk bij uitbloeiën. Ook als plant is deze cultivar niet erg sterk geblokken: zowel in Nederland als in Polen was er na de vierjarige keuring slechts één plant in leven. In het Verenigd Koninkrijk was 'Kim's Knee High' niet aanwezig in de opplant.

GROEIWITZE: 9-10 cm in doorsnede, met 21-25 linabloemen: afhangend ($\pm -50^\circ$), top ingesneden tot gekarteld. Linabloemen en buisbloemen oranjerood (34A/N34A), iets roder aan de basis

E. 'Katie Saul': E. 'Summer Sky' (BIG SKY SUMMER SKY)

GROEIWITZE: (Pompon Purple Group) (Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2008)

GROEIWITZE: hoog; $\pm$ 80-100 cm, stengels geelgroen, sterk bronskleurig getint, iets behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 9-10 cm in doorsnede, met 18-24 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -30^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, dof oranje (34B), iets lichter aan de basis (N34C) en verbekend bij uitbloeiën. Buisbloemen oranjerood (34A), iets lichter aan de basis.

De stengels van deze hoge cultivar zijn duidelijk niet stevig genoeg om de bloemen te dragen. De planten vallen gemakkelijk open. Wel opvallend is de variatie in bloemkleuren die soms te zien is. De lint- en buisbloemen zijn gewoonlijk dof oranje, maar soms zijn ze meer roze tot licht rozerood. In zowel Nederland als het Verenigd Koninkrijk overleefde slechts één plant de vierjarige opplant. In Polen waren dat vier planten. 'Irresistible' ontstond als zaailing van 'Razzmatazz' na vrije bestuiving.

- E. 'Hot Summer'** (Classic Bicolour Group)
(Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2008)
- GROEIWITZE:** 11-12 cm in doorsnede, met 23-27 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand, top ingesneden tot gekarteld, diep oranje tot oranjerood (N34A/B), bij uitbloeiën dieprood (46A, later 53B). Buisbloemen bruinrood (178A), geelgroen kleurend naar de basis, paleae groen met oranjeroode top.
- Evenals de herbogenen genoemde 'Hot Papaya' valt 'Hot Summer' op door vrij lange linabloemen in verhouding tot de kegel, sterke bloemkleuren en een opvallend kleurverloop tijdens het uitbloeiën. Maar 'Hot Summer' vormt te weinig scheutten en vertakt onvoldoende om te ontwikkelen tot een volle plant.

De randen van de linabloemen raken elkaar niet en er zit behoorlijk wat ruimte tussen. In de losse planten tonen de bloeiwijzen hierdoor wat tel. 'Hot Summer' ontstond uit hybridaat van *E. paradoxa* met *E. purpurea*.

E. 'Kim's Knee High'
(foto: LH)

O E. 'Irresistible' (Pompon Purple Group)
(Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2008)

GROEIWITZE: hoog; $\pm$ 80-100 cm, stengels geelgroen, sterk bronskleurig getint, iets behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 9-10 cm in doorsnede, met 18-24 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -30^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, dof oranje (34B), iets lichter aan de basis (N34C) en verbekend bij uitbloeiën. Buisbloemen oranjerood (34A), iets lichter aan de basis.

De stengels van deze hoge cultivar zijn duidelijk niet stevig genoeg om de bloemen te dragen. De planten vallen gemakkelijk open. Wel opvallend is de variatie in bloemkleuren die soms te zien is. De lint- en buisbloemen zijn gewoonlijk dof oranje, maar soms zijn ze meer roze tot licht rozerood. In zowel Nederland als het Verenigd Koninkrijk overleefde slechts één plant de vierjarige opplant. In Polen waren dat vier planten. 'Irresistible' ontstond als zaailing van 'Razzmatazz' na vrije bestuiving.

- E. 'Katie Saul': E. 'Summer Sky' (BIG SKY SUMMER SKY)**
- GROEIWITZE:** (Pompon Purple Group) (Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2008)
- GROEIWITZE:** hoog; $\pm$ 80-100 cm, stengels geelgroen, sterk bronskleurig getint, onbehaard.
- BLAD:** donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

E. 'Hot Summer' (Classic Bicolour Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2011)

GROEIWITZE: hoog; $\pm$ 70-100 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

E. 'Irresistible'
(foto: RH)

BLOEIWITZE: 11-12 cm in doorsnede, met 20-25 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, bij openen diep oranjerood (169A), meer rood kleurend aan de top (45A), bij uitbloeiën bleker oranjerood (173B) en roodpurper aan de basis (187D). Buisbloemen donker geelgroen (146A) met roodpurperen top (187A), paleae geelgroen, top roodpurper.

De diepe bloemkleur van 'Hot Lava' is erg fraai. Maar het bleek geen sterke plant. Al na het eerste keuringsjaar waren er in de Nederlandse opplant slechts twee planten over, die niet erg vitaal bleken gedurende de rest van de keuring. In het Verenigd Koninkrijk overleefde slechts één -zwalke- plant de vierjarige keuring. Alleen in Polen deed de plant het beter, waar vier planten bleven leven.

'Hot Lava' werd geselecteerd als vierde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen *E. paradoxa* × 'Ruby Giant' en komt uit hetzelfde kruisingsprogramma als onder andere 'Maui Sunshine', 'Mac 'n' Cheese' en 'Tomato Soup'.

O E. 'Hot Papaya' (Pompon Orange-red Group)
(Arie Blom, Vleuten, 2008)

GROEIWITZE: 9-10 cm in doorsnede, met 21-25 linabloemen: afhangend ($\pm -50^\circ$), top ingesneden tot gekarteld. Linabloemen en buisbloemen oranjerood (34A/N34A), iets roder aan de basis

De randen van de linabloemen raken elkaar niet en er zit behoorlijk wat ruimte tussen. In de losse planten tonen de bloeiwijzen hierdoor wat tel. 'Hot Summer' ontstond uit hybridaat van *E. paradoxa* met *E. purpurea*.

E. 'Hot Summer'
(foto: RH)

BLOEIWITZE: 11-12 cm in doorsnede, met 20-25 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, bij openen diep oranjerood (169A), meer rood kleurend aan de top (45A), bij uitbloeiën bleker oranjerood (173B) en roodpurper aan de basis (187D). Buisbloemen donker geelgroen (146A) met roodpurperen top (187A), paleae geelgroen, top roodpurper.

De diepe bloemkleur van 'Hot Lava' is erg fraai. Maar het bleek geen sterke plant. Al na het eerste keuringsjaar waren er in de Nederlandse opplant slechts twee planten over, die niet erg vitaal bleken gedurende de rest van de keuring. In het Verenigd Koninkrijk overleefde slechts één -zwalke- plant de vierjarige keuring. Alleen in Polen deed de plant het beter, waar vier planten bleven leven.

'Hot Lava' werd geselecteerd als vierde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen *E. paradoxa* × 'Ruby Giant' en komt uit hetzelfde kruisingsprogramma als onder andere 'Maui Sunshine', 'Mac 'n' Cheese' en 'Tomato Soup'.

O E. 'Hot Papaya' (Pompon Orange-red Group)
(Arie Blom, Vleuten, 2008)

GROEIWITZE: 9-10 cm in doorsnede, met 21-25 linabloemen: afhangend ($\pm -50^\circ$), top ingesneden tot gekarteld. Linabloemen en buisbloemen oranjerood (34A/N34A), iets roder aan de basis

De randen van de linabloemen raken elkaar niet en er zit behoorlijk wat ruimte tussen. In de losse planten tonen de bloeiwijzen hierdoor wat tel. 'Hot Summer' ontstond uit hybridaat van *E. paradoxa* met *E. purpurea*.

E. 'Hot Papaya'
(foto: RH)

Om deze redenen wordt deze cultivar beschouwd als niet beoordeeld.

Overigens valt een 'echte' Mac 'n' Cheese' op door de grote bloemen met sierlijk gebogen, diepgeel gekleurde linthoemen. Enkel het bezit van mooie bloemen zegt echter onvoldoende over de kwaliteit van de plant als geheel, dus hieraan kan geen waardeoordeel worden ontleend.

'Mac 'n' Cheese' werd geselecteerd als vierde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen *E. paradoxa* × 'Ruby Giant' en komt uit hetzelfde kruisingsprogramma als onder andere 'Hot Lava', 'Maui Sunshine', en 'Tomato Soup'.

* *E. Magnus'* (Classic Purple Group)
(Magnus Nilsson, Päarp, Zweden & Jelitto Staudenamen, Schwarnstedt, Duitsland, 1985)

GROEIWITZE: hoog: ± 80-100 cm, stengels purperbruin, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 11-12,5 cm in doorsnede, met 28-36 linthoemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend (± -20°), rozerood, lichter verblotend. Buisbloemen donker geelgroen, top roodbruin, paleae donker geelgroen, top bruinoranje.

'Magnus' is één van de oudere en bekendere cultivars in *Echinacea*. Deze cultivar kan (uiterraard) vegetatief worden vermeerderd. Maar vooral in de eerste jaren na introductie werd 'Magnus' door zaaien vermeerderd. Er is dus altijd enige variatie mogelijk in planten van 'Magnus'. De planten in de keuring waren vegetatief vermeerderd. 'Magnus' is een hoger groeiende cultivar met een iets onregelmatige groei. De bloeiwijzen, met klassiek rozerode linthoemen, zijn groot en vallen op doordat de linthoemen nauwelijks aanhangen.

De Zweed Magnus Nilsson vond de bloeiwijze van *Echinacea* met de afhangende linthoemen niet mooi en selecteerde in de jaren '80 een grootbloemige plant met min of meer horizontaal uitstaande linthoemen. Klaus Jelitto onderkende het potentieel van deze plant, noemde deze naar de oorspronkelijke winner en introduceerde de plant.

BLAD: middengroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 11-13 cm in doorsnede, met 18-22 linthoemen: afhangend (± -10°), top ingesneden tot gekarteld, diepgeel tot oranjegeel (14A/17A), zachttelijk verbloeiend (11A).

Buisbloemen geelgroen (146C), paleae geelgroen, top geeloranje.

'Leilani' is de beste geelbloeiende cultivar uit de keuring. De stengels zijn stevig en blijven goed rechtop staan, hoewel de planten soms de neiging hebben iets open te vallen. Het blad is gezond. De bloemen zijn opvallend groot en diep oranjegeel van kleur. De planten bleken voldoende sterk.

In Polen en het Verenigd Koninkrijk waren alle planten na de keuringsperiode over, in Nederland vier.

'Leilani' werd geselecteerd als vierde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen *E. paradoxa* × 'Ruby Giant'. Uit dit grote kruisingsprogramma bij Terra Nova Nurseries werden verschillende cultivars geïntroduceerd. In Polen eindigde 'Leilani' in de top 10 en in het Verenigd Koninkrijk werd deze cultivar bekroond met een AGM.

NB * *E. 'Mac 'n' Cheese'* (Classic Yellow Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2008)

GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog: ± 65-80 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 11-12 cm in doorsnede, met 31-36 linthoemen: iets schuin omhoog (± 20°), top iets naar beneden gebogen en ingesneden tot gekarteld, licht oranjegeel (21B/23A), bleekegeel verbloeiend (11C). Buisbloemen licht geelgroen (144D), paleae geeloranje, top geeloranje.

De planten in de opplant waren onderling niet uniform. Of dit te wijten is aan vermeerdering door weefselweek is niet duidelijk. Ook waren deze planten nergens erg sterk. In het Verenigd Koninkrijk was er na het eerste jaar slechts één plant in leven, die het jaar erop verdwenen was. In Polen was na de vier keuringsjaren nog één plant aanwezig en in Nederland twee.

E. 'Magnus'
(foto: RH)

E. 'Maui Sunshine'
(FOTO: TN)

• ***E. 'Maui Sunshine'* (Classic Yellow Group)**
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon,
Verenigde Staten van Amerika, 2009)
GROEIWITZE: hoog; ± 80-100 cm, stengels groen
met geelgroene vlekken, dicht behaard met korte
ruwe beharing.
BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 10-11 cm in doorsnede, met
28-32 linthoepen: min of meer horizontaal
uitstaand tot iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top spits,
ingesneden tot gekarteld, geel (11A), bij uitbloeiën
verblekend. Buisbloemen geelgroen (145C),
paleae: geelgroen met oranje top.
'Maui Sunshine' werd geselecteerd als vierde
generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising
tussen *E. paradoxa* × 'Ruby Giant' en komt uit
hetzelfde kruisingsprogramma als onder andere
'Hot Lava', 'Mac 'n' Cheese' en 'Tomato Soup'.
De nakomelingen uit dit kruisingsprogramma
lijken geen sterke tuinplanten te zijn. Na het
eerste keuringsjaar waren de planten in Polen
en het Verenigd Koninkrijk dood en leefde er
in de Nederlandse opplant nog één. Deze plant
was zwak en overleefde niet tot het einde van de
keuring.

• ***E. 'Marmalade'* (Pompon Orange-red Group)**
(Arie Blom, Vleuten, 2009)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 60-90 cm,
stengels geelgroen, spaatzuur behaard met
korte, ruwe beharing.
BLAD: donker geelgroen, spaatzuur behaard
met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 6-7 cm in doorsnede, met
10-14 linthoepen: sterk afhangend ($\pm -60^\circ$),
top gekarteld, oranje (26A), bij uitbloeiën licht
bruinegeel (162A). Buisbloemen: oranje (N25A),
spoedig licht bruingeel (162A).
Dat een spectaculaire bloem geen garantie is
voor een hoge waardering bewijst 'Marmalade'.
De prachtige diep oranje bloeiwijzen spreken
veel mensen aan. De plant heeft een behoorlijk
lange bloeitijd, maar de uitgebloeide bloeiwijzen
zijn niet mooi en ontsieren de plant. De bloei
lijkt de plant veel kracht te kosten en de bladeren
kleuren lichter geelgroen naarmate het seizoen
vordert. De stengels zijn te zwak en de planten
vallen gemakkelijk open. In Polen overleefden
drie planten de vierjarige opplant, in het Verenigd
Koninkrijk alle drie. In Nederland waren alle
vijf de planten na vier jaar verdwenen. Ook de
planten die als 'Tiki Torch' waren opgeplant, maar
'Marmalade' bleken, waren alle vijf verdwenen in
de Nederlandse opplant.

E. 'Marmalade'
(Big Sky HARVEST Moon)

E. 'Marmalade'
(FOTO: RH)

• ***E. 'Marmalade'* (Pompon Orange-red Group)**
(Arie Blom, Vleuten, 2009)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 60-90 cm,
stengels geelgroen, spaatzuur behaard met
korte, ruwe beharing.
BLAD: donker geelgroen, spaatzuur behaard
met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 6-7 cm in doorsnede, met
10-14 linthoepen: sterk afhangend ($\pm -60^\circ$),
top gekarteld, oranje (26A), bij uitbloeiën licht
bruinegeel (162A). Buisbloemen: oranje (N25A),
spoedig licht bruingeel (162A).
Dat een spectaculaire bloem geen garantie is
voor een hoge waardering bewijst 'Marmalade'.
De prachtige diep oranje bloeiwijzen spreken
veel mensen aan. De plant heeft een behoorlijk
lange bloeitijd, maar de uitgebloeide bloeiwijzen
zijn niet mooi en ontsieren de plant. De bloei
lijkt de plant veel kracht te kosten en de bladeren
kleuren lichter geelgroen naarmate het seizoen
vordert. De stengels zijn te zwak en de planten
vallen gemakkelijk open. In Polen overleefden
drie planten de vierjarige opplant, in het Verenigd
Koninkrijk alle drie. In Nederland waren alle
vijf de planten na vier jaar verdwenen. Ook de
planten die als 'Tiki Torch' waren opgeplant, maar
'Marmalade' bleken, waren alle vijf verdwenen in
de Nederlandse opplant.

E. 'Mama Mia'
(FOTO: RH)

• ***E. 'Magnus Superior'* (Classic Purple Group)**
(Jelitto Staudensamen GmbH, Schwarmstedt,
Duitsland, 2010)
GROEIWITZE: hoog; ± 80-100 cm, stengels
purperbruin tot donker purperbruin, behaard
met korte, ruwe beharing.
BLAD: donkergroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 10-12 cm in doorsnede, met
21-25 linthoepen: iets afhangend ($\pm -20^\circ$),
top ingesneden, bij open oranje (170A) met
rode basis (53C). Volwassen linthoepen bleek
en dof purperrood (182A) met rode basis
(53A). Bij uitbloeiën bleek roodpaars (185C)
met donkerder basis (59A). Buisbloemen groen
(137C), top donker roodpurper (N186C), paleae
groen, top oranje met roodpurperen punt.
'Mama Mia' is een sterke plant gebleken: in
Nederland en Polen waren vier van de vijf planten
aanwezig na de keuringsperiode, in het Verenigd
Koninkrijk alle drie. De stengels zijn voldoende
stevig en blijven goed rechttop staan. Het blad is
gezond en de oprovallend gekleurde bloeiwijzen van
'Mama Mia' zijn vooral bij open zeer fraai. De
bloei heeft een sterke kleurverloop, waardoor de
plant een engsins rommelige indruk kan geven
als er bloeiwijzen in verschillende stadia in één
plant zitten. Ook de verblekende van de linthoepen
bij uitbloeiën draagt hieraan bij. Maar over de
gehele linie is 'Mama Mia' een zeer goede cultivar
gebleken.
'Mama Mia' werd geselecteerd als derde generatie
zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen

E. paradoxa × 'Ruby Giant'
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon,
Verenigde Staten van Amerika, 2011)

E. 'Mama Mia'
(FOTO: RH)

• ***E. 'Magnus Superior'* (Classic Purple Group)**
(Jelitto Staudensamen GmbH, Schwarmstedt,
Duitsland, 2010)
GROEIWITZE: hoog; ± 80-100 cm, stengels
purperbruin tot donker purperbruin, behaard
met korte, ruwe beharing.
BLAD: donkergroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 10-12 cm in doorsnede, met
21-25 linthoepen: iets afhangend ($\pm -20^\circ$),
top ingesneden, bij open oranje (170A) met
rode basis (53C). Volwassen linthoepen bleek
en dof purperrood (182A) met rode basis
(53A). Bij uitbloeiën bleek roodpaars (185C)
met donkerder basis (59A). Buisbloemen groen
(137C), top donker roodpurper (N186C), paleae
groen, top oranje met roodpurperen punt.
'Mama Mia' is een sterke plant gebleken: in
Nederland en Polen waren vier van de vijf planten
aanwezig na de keuringsperiode, in het Verenigd
Koninkrijk alle drie. De stengels zijn voldoende
stevig en blijven goed rechttop staan. Het blad is
gezond en de oprovallend gekleurde bloeiwijzen van
'Mama Mia' zijn vooral bij open zeer fraai. De
bloei heeft een sterke kleurverloop, waardoor de
plant een engsins rommelige indruk kan geven
als er bloeiwijzen in verschillende stadia in één
plant zitten. Ook de verblekende van de linthoepen
bij uitbloeiën draagt hieraan bij. Maar over de
gehele linie is 'Mama Mia' een zeer goede cultivar
gebleken.
'Mama Mia' werd geselecteerd als derde generatie
zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen

E. 'Meteor Red'
(FOTO: RH)

BLAD: donkerrood, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 6,5-7,5 cm in doorsnede, met 14-20 lichtblauwachtige, afhangende (± -50°), top ingesneden tot gekarteld, roodpaars (63C/64D), iets lichter aan de top, bij uitbloeiens licht roodpaars (68C/D tot 186C/D). Buisbloemen donker grijsrood (181A/B), iets geelgroen getint, paleae oranje met rode top.

Met min of meer dezelfde bloemkleuren en een compacte, lage groei als 'Echinis' en 'Kim's Knee High' is 'Meditation' een cultivar die erg geschikt is voor verkoop als visueel aantrekkelijke vaste plant in pot. Maar als tuinplant voegt deze cultivar niet veel toe. De bloemen zijn wel iets mooier gevormd dan bij 'Echinis' en 'Kim's Knee High', maar de plant bleek erg zwak. In Nederland en Polen waren alle planten dood na vier jaar. In het Verenigd Koninkrijk was er maar één over. 'Meditation' ontstond uit een kruising tussen zaailingen van *E. purpurea* en *E. tennesseensis*.

* *E. 'Meditation White'* (Classic White Group)

(Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2013)
GROEIWITZE: laag tot gemiddeld; ± 40-55 cm, stengels licht geelgroen, dicht behaard met ruwe beharing.
BLAD: middengroen, behaard met korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 7,5-8,5 cm in doorsnede, met 26-30 lichtblauwachtige, afhangende (± -20°), top ingesneden tot gespleten, licht geelgroen

E. 'Meteor Pink'
(FOTO: RH)

top gekarteld, zeer licht geelgroen tot groenwit (150D/157D) bij openen, iets donkerder aan de basis. Varkleurend naar zuiver wit. Buisbloemen licht geelgroen (144B), groenwit kleurend naar de basis, paleae: geelgroen met geeloranje top.
In tegenstelling tot 'Meditation' is 'Meditation White' wel een sterke plant gebleken. De plant vertakt goed en bloeit rijk over een lange tijd. De kegel met buisbloemen is relatief groot, wat vooral opvalt als de planten minder voedsel tot hun beschikking hebben en de lichtblauwen iets korter blijven. Hierdoor is de bloeiwijze enigszins uit verhouding, wat een wisselvallig beeld geeft. Hoewel er op alle drie de locaties drie planten de vierjarige opplant overleefden, ging de uniformiteit tussen de planten onderling achteruit. Desondanks is 'Meditation White' een aan te bevelen, laagblijvende, uitbloeiende cultivar, die ook als tuinplant voldoet. In de Poolse keuring eindigde 'Meditation White' bij de tien hoogst beoordeelde cultivars.

'Meditation White' ontstond uit een kruising tussen 'Alba' en 'Meditation'.
De bloemen van 'Meditation White' kennen een merkwaardig kleurverloop. Bij openen en in het volwassen stadium zijn ze rood (volgens de RHS kleurenkaart roodpaars, 58A), maar bij uitbloeiens verbleekt. Buisbloemen paarsroze (61A/B). 'Meteor Pink' is een relatief gedrongen plant waarvan de stengels voldoende stevig zijn en ook tijdens de bloei rechttop blijven staan. De buisbloemen zijn een tint donkerder dan de lichtblauwachtige, maar spoedig na openen worden de kleuren dof en zijn de bloeiwijzen weinig sprankelend. Na de vierjarige opplant was er in Nederland en Verenigd Koninkrijk slechts één

top gekarteld, zeer licht geelgroen tot groenwit (150D/157A), iets donkerder aan de top (145C). Bij uitbloeiens kleuren de lichtblauwachtige geelgroen (145A/B). Buisbloemen licht geelgroen (150C/D). Mooie, compacte en langblijvende cultivar die goed geschikt lijkt voor verkoop en toepassing als visueel aantrekkelijke potplant. Maar als tuinplant, wat het doel was van de keuringen, bleek 'Meringue' te zwak. Al na het eerste jaar waren alle vijf de planten in de Nederlandse opplant verdwenen en ook in Polen en het Verenigd Koninkrijk was er na vier jaar slechts één plant over.

• *E. 'Meringue'* (Pompon Orange-red Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2013)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 60-100 cm, stengels licht geelgroen, roodpurper getint, behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen, later geelgroen, spaarzaam behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 6-7,5 cm in doorsnede, met 26-30 lichtblauwachtige, afhangend (± -60° tot -80°), top uitgerand tot ingesneden, rood met paarse zweep (58A), snel oranje verbleekt vanaf de top naar de basis (168B), bij uitbloeiens lichter. Buisbloemen rood (46A), lichter verblotend (47A) en bij uitbloeiens meer oranje-rood.

De bloemen van 'Meteor Red' kennen een merkwaardig kleurverloop. Bij openen en in het volwassen stadium zijn ze rood (volgens de RHS kleurenkaart roodpaars, 58A), maar bij uitbloeiens kleuren ze duidelijk meer oranje. Dit is echter niet sterk genoeg om de cultivar in de Pompon Bicolour Group te plaatsen. De bloemkleur is aantrekkelijk, maar het blad verbleekt sterk naarmate het seizoen vordert. Ook waren de planten niet erg sterk. Al overleefden alle vijf de planten de eerste winter van de vierjarige opplant, een jaar later waren alle planten dood. Hetzelfde

plant over. In Polen deed 'Meteor Pink' het beter: vier planten bleven daar in leven. 'Meteor Pink' werd geselecteerd uit zaailingen van hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

• *E. 'Meteor Red'* (Pompon Orange-red Group)

(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2013)
GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 60-100 cm, stengels licht geelgroen, roodpurper getint, behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen, later geelgroen, spaarzaam behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 6-7,5 cm in doorsnede, met 26-30 lichtblauwachtige, afhangend (± -60° tot -80°), top uitgerand tot ingesneden, rood met paarse zweep (58A), snel oranje verbleekt vanaf de top naar de basis (168B), bij uitbloeiens lichter. Buisbloemen rood (46A), lichter verblotend (47A) en bij uitbloeiens meer oranje-rood.

De bloemen van 'Meteor Red' kennen een merkwaardig kleurverloop. Bij openen en in het volwassen stadium zijn ze rood (volgens de RHS kleurenkaart roodpaars, 58A), maar bij uitbloeiens kleuren ze duidelijk meer oranje. Dit is echter niet sterk genoeg om de cultivar in de Pompon Bicolour Group te plaatsen. De bloemkleur is aantrekkelijk, maar het blad verbleekt sterk naarmate het seizoen vordert. Ook waren de planten niet erg sterk. Al overleefden alle vijf de planten de eerste winter van de vierjarige opplant, een jaar later waren alle planten dood. Hetzelfde

E. 'Meringue'
(FOTO: RH)

top gekarteld, zeer licht geelgroen tot groenwit (150D/157D) bij openen, iets donkerder aan de basis. Varkleurend naar zuiver wit. Buisbloemen licht geelgroen (144B), groenwit kleurend naar de basis, paleae: geelgroen met geeloranje top.
In tegenstelling tot 'Meditation' is 'Meditation White' wel een sterke plant gebleken. De plant vertakt goed en bloeit rijk over een lange tijd. De kegel met buisbloemen is relatief groot, wat vooral opvalt als de planten minder voedsel tot hun beschikking hebben en de lichtblauwen iets korter blijven. Hierdoor is de bloeiwijze enigszins uit verhouding, wat een wisselvallig beeld geeft. Hoewel er op alle drie de locaties drie planten de vierjarige opplant overleefden, ging de uniformiteit tussen de planten onderling achteruit. Desondanks is 'Meditation White' een aan te bevelen, laagblijvende, uitbloeiende cultivar, die ook als tuinplant voldoet. In de Poolse keuring eindigde 'Meditation White' bij de tien hoogst beoordeelde cultivars.

• *E. 'Meringue'* (Pompon Purple Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2013)
GROEIWITZE: gemiddeld; ± 60-70 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen tot donkerrood, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 26-30 lichtblauwachtige, afhangende (± -30°), top ingesneden tot gekarteld, paarsroze (73C), bij uitbloeiens verbleekt. Buisbloemen paarsroze (61A/B). 'Meteor Pink' is een relatief gedrongen plant waarvan de stengels voldoende stevig zijn en ook tijdens de bloei rechttop blijven staan. De buisbloemen zijn een tint donkerder dan de lichtblauwachtige, maar spoedig na openen worden de kleuren dof en zijn de bloeiwijzen weinig sprankelend. Na de vierjarige opplant was er in Nederland en Verenigd Koninkrijk slechts één

E. 'Meditation White'
(FOTO: RH)

top gekarteld, zeer licht geelgroen tot groenwit (150D/157D) bij openen, iets donkerder aan de basis. Varkleurend naar zuiver wit. Buisbloemen licht geelgroen (144B), groenwit kleurend naar de basis, paleae: geelgroen met geeloranje top.
In tegenstelling tot 'Meditation' is 'Meditation White' wel een sterke plant gebleken. De plant vertakt goed en bloeit rijk over een lange tijd. De kegel met buisbloemen is relatief groot, wat vooral opvalt als de planten minder voedsel tot hun beschikking hebben en de lichtblauwen iets korter blijven. Hierdoor is de bloeiwijze enigszins uit verhouding, wat een wisselvallig beeld geeft. Hoewel er op alle drie de locaties drie planten de vierjarige opplant overleefden, ging de uniformiteit tussen de planten onderling achteruit. Desondanks is 'Meditation White' een aan te bevelen, laagblijvende, uitbloeiende cultivar, die ook als tuinplant voldoet. In de Poolse keuring eindigde 'Meditation White' bij de tien hoogst beoordeelde cultivars.

• *E. 'Meringue'* (Pompon Purple Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2013)
GROEIWITZE: gemiddeld; ± 60-70 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 26-30 lichtblauwachtige, afhangende (± -30°), top ingesneden tot gekarteld, paarsroze (73C), bij uitbloeiens verbleekt. Buisbloemen paarsroze (61A/B). 'Meteor Pink' is een relatief gedrongen plant waarvan de stengels voldoende stevig zijn en ook tijdens de bloei rechttop blijven staan. De buisbloemen zijn een tint donkerder dan de lichtblauwachtige, maar spoedig na openen worden de kleuren dof en zijn de bloeiwijzen weinig sprankelend. Na de vierjarige opplant was er in Nederland en Verenigd Koninkrijk slechts één

E. 'Meringue'
(FOTO: RH)

top gekarteld, zeer licht geelgroen tot groenwit (150D/157D) bij openen, iets donkerder aan de basis. Varkleurend naar zuiver wit. Buisbloemen licht geelgroen (144B), groenwit kleurend naar de basis, paleae: geelgroen met geeloranje top.
In tegenstelling tot 'Meditation' is 'Meditation White' wel een sterke plant gebleken. De plant vertakt goed en bloeit rijk over een lange tijd. De kegel met buisbloemen is relatief groot, wat vooral opvalt als de planten minder voedsel tot hun beschikking hebben en de lichtblauwen iets korter blijven. Hierdoor is de bloeiwijze enigszins uit verhouding, wat een wisselvallig beeld geeft. Hoewel er op alle drie de locaties drie planten de vierjarige opplant overleefden, ging de uniformiteit tussen de planten onderling achteruit. Desondanks is 'Meditation White' een aan te bevelen, laagblijvende, uitbloeiende cultivar, die ook als tuinplant voldoet. In de Poolse keuring eindigde 'Meditation White' bij de tien hoogst beoordeelde cultivars.

• *E. 'Meringue'* (Pompon Purple Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2013)
GROEIWITZE: gemiddeld; ± 60-70 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 26-30 lichtblauwachtige, afhangende (± -30°), top ingesneden tot gekarteld, paarsroze (73C), bij uitbloeiens verbleekt. Buisbloemen paarsroze (61A/B). 'Meteor Pink' is een relatief gedrongen plant waarvan de stengels voldoende stevig zijn en ook tijdens de bloei rechttop blijven staan. De buisbloemen zijn een tint donkerder dan de lichtblauwachtige, maar spoedig na openen worden de kleuren dof en zijn de bloeiwijzen weinig sprankelend. Na de vierjarige opplant was er in Nederland en Verenigd Koninkrijk slechts één

E. 'Now Cheesier'
(foto: RH)

eerste jaar van keuren ongelijk. Dit was in alle drie de landen het geval. In het Verenigd Koninkrijk was 'Noortpicco' niet aanwezig. Uiteindelijk bleven in Nederland en Polen één plant over na vier jaar.

o ***E. 'Now Cheesier'*** (Classic Yellow Group)

(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon,
Verenigde Staten van Amerika, 2010)

GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 60-80 cm,
stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe
beharing.
BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen tot donker geelgroen,
gemiddeld tot dicht behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen tot gespleten, groenwit (157A/B); top
licht geelgroen. Buisbloemen groenwit (157A/B).

De lintbloemen van 'Mozzarella' zijn onregelmatig
in de lengte opgerold of gedraaid. Ook is de
hoek waaronder ze naar beneden hangen niet
steeds gelijk. Dit geeft de bloeiwijzen een slordig
uitlijkt. De stengels zijn niet stevig, waardoor
de planten open vallen en de plant bleek niet
sterk als tuinplant. In Nederland en het Verenigd
Koninkrijk waren alle planten na vier jaar
verdwonen. In Polen bleef één plant over.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

E. 'Noortpicco' (Piccolino)
(foto: RH)

de keuringen. De bloei is duidelijk minder mooi
dan 'Meditation White', 'Purity' en 'Virginia'.
'Noam Saul' ontstond uit de interessante kruising:
'Adam Saul' × (*E. purpurea* × *E. paradoxa*).
'Adam Saul' ontstond uit de kruising (*E. purpurea*
× *E. paradoxa*) × (*E. purpurea* × *E. paradoxa*).

'Noam Saul' bezit dus een aanzienlijke invloed
van *E. paradoxa*. Helaas zorgt het inkransen
van *E. paradoxa* ook vaak voor minder vitale
nakomelingen, zo ook bij 'Noam Saul'. In Polen en
het Verenigd Koninkrijk overleefden twee planten
de vierjarige keuring, in Nederland was dat slechts
één plant van de vijf.

o ***E. 'Noortpicco' (Piccolino)***
(Pompon Purple Group)

(Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2011)

GROEIWITZE: zeer laag tot laag; ± 30-50 cm,
stengels donker geelgroen, sterk oranjebruin
getint, spaarzaam behaard met korte, ruwe
beharing.
BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

E. 'Noam Saul' (CRAZY WHITE)
(foto: LK)

gebeurde ook in Polen en het

Verenigd Koninkrijk.
'Meteor Red' werd, net als zuurzaailing
'Meteor Pink', geselecteerd uit zaailingen van,
en hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

BLAD: donker groen tot donker geelgroen,
gemiddeld tot dicht behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen tot gespleten, groenwit (157A/B); top
licht geelgroen. Buisbloemen groenwit (157A/B).
De lintbloemen van 'Mozzarella' zijn onregelmatig
in de lengte opgerold of gedraaid. Ook is de
hoek waaronder ze naar beneden hangen niet
steeds gelijk. Dit geeft de bloeiwijzen een slordig
uitlijkt. De stengels zijn niet stevig, waardoor
de planten open vallen en de plant bleek niet
sterk als tuinplant. In Nederland en het Verenigd
Koninkrijk waren alle planten na vier jaar
verdwonen. In Polen bleef één plant over.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

E. 'Mozzarella'
(foto: RH)

gebeurde ook in Polen en het
Verenigd Koninkrijk.

'Meteor Red' werd, net als zuurzaailing
'Meteor Pink', geselecteerd uit zaailingen van,
en hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

* ***E. 'Milkshake'*** (Pompon White Group)
(Arie Blom, Vleuten, 2007)

GROEIWITZE: hoog; ± 80-100 cm, stengels
geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker groen tot gespleten, groenwit (157A/B); top
licht geelgroen. Buisbloemen groenwit (157A/B).
De bloeiwijze van 'Milkshake' is opvallend. Zolang
de buishbloemen nog in knop staan en korter zijn
dan de paleae, zijn de paleae zichtbaar als een
lichtoranje top op de kegel. Hierdoor lijkt het
alsof de bloeiwijze driekleurig is: licht groenwitte
lintbloemen, lichtgroene buishbloemen en een
lichtoranje top van paleae.

De planten ontwikkelen zich vanaf het eerste jaar
van keuren erg ongelijk. Dit was in alle drie de
landen het geval. Uiteindelijk bleven in Nederland
en het Verenigd Koninkrijk twee planten over na
vier jaar. In Polen bleven alle vijf de planten leven.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

E. 'Milkshake'
(foto: RH)

gebeurde ook in Polen en het
Verenigd Koninkrijk.

'Meteor Red' werd, net als zuurzaailing
'Meteor Pink', geselecteerd uit zaailingen van,
en hybriden tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

* ***E. 'Milkshake'*** (Pompon White Group)
(Arie Blom, Vleuten, 2007)

GROEIWITZE: hoog; ± 80-100 cm, stengels
geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donker groen tot gespleten, groenwit (157A/B); top
licht geelgroen. Buisbloemen groenwit (157A/B).
De bloeiwijze van 'Mozzarella' is opvallend. Zolang
de buishbloemen nog in knop staan en korter zijn
dan de paleae, zijn de paleae zichtbaar als een
lichtoranje top op de kegel. Hierdoor lijkt het
alsof de bloeiwijze driekleurig is: licht groenwitte
lintbloemen, lichtgroene buishbloemen en een
lichtoranje top van paleae.

De planten ontwikkelen zich vanaf het eerste jaar
van keuren erg ongelijk. Dit was in alle drie de
landen het geval. Uiteindelijk bleven in Nederland
en het Verenigd Koninkrijk twee planten over na
vier jaar. In Polen bleven alle vijf de planten leven.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte,
ruwe beharing.

E. 'Pink Poodle'
(foto: RH)

het Verenigd Koninkrijk één en in Nederland waren alle vijf de planten verdwenen. 'Pink Poodle' ontstond als zaailing van E. 'Double-Decker' (Classic Purple Group) na vrije bestuiving.

*** E. 'Pink Shimmer' (Classic Purple Group)
(Henk van der Velde, Burpee NL,
Sommelsdijk, 2013)

GROEIWITZE: hoog: ± 70-90 cm, stengels donker geelgroen, sterk purperbruin getint, behaard met korte ruwe beharing.

BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-12 cm in doorsnede, met 28-32 limfbloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden, intens helder paarsroze, bij uitbloei lichter. Buisbloemen donker geelgroen, top licht bruinrood, paleae oranjegeel met rode top.

'Pink Shimmer' was de hoogst beoordeelde cultivar in de Nederlandse keuring. De plant is hoog, maar goed vertakt en steeds bossig. De stengels zijn sterk en de plant valt niet open. De limfbloemen zijn intens paarsroze en vieren al van enige afstand positief op tussen de andere cultivars in de ophang. De bloemkleuren contrasteren goed met de donkere stelen en het blad. Ook in het Verenigd Koninkrijk kreeg 'Pink Shimmer' de hoogste bekroning, een AGM. In Polen bleek deze cultivar onvoldoende winterhard en overleide geen van de vijf opgeplante planten de keuring.

'Pink Shimmer' werd al in 2009 geselecteerd, maar

E. 'Pink Double Delight'
(foto: RH)

kleuren de buisbloemen roder. Deze kenmerken zijn niet bij 'Razzmatazz' te zien en dragen bij aan een rommiger beeld naarmate de bloei vordert. In de keuring hadden de planten veel last van chlorose. Vooraf als de planten bloeiden ging de bladkwaliteit sterk achteruit.

○ E. 'Pink Poodle' (Classic Purple Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon,
Verenigde Staten van Amerika, 2007)

GROEIWITZE: hoog: ± 70-100 cm, stengels donker geelgroen, behaard met korte ruwe beharing.
BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 10,5-11,5 cm in doorsnede, met 90-270, in meerdere kranzen en regelmatig op willekeurige plaatsen tussen de buisbloemen groeiend. Limfbloemen min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden, roodpaars (67A), iets lichter aan de top, bij uitbloei lichter. Buisbloemen donker grijsrood (181A/B), iets geelgroen getint, paleae: oranje met rode top.

De bloei van 'Pink Poodle' is opvallend en uniek, maar ook slordig. De limfbloemen, die in meerdere kranzen rond de kegel staan, zijn verschillend van lengte en soms iets krom of licht gekruld. Daarnaast groeien er op willekeurige plaatsen tussen de buisbloemen ook limfbloemen, die eveneens verschillend van lengte zijn en soms gekromd. De hoge stengels zijn redelijk stevig blijven vrij goed overeind staan. Na de vierjarige keuring waren er in Polen twee planten over, in

E. 'Pink Shimmer'
(foto: RH)

E. 'Ruby Giant'
(Foto: RH)

E. 'Red Pearl'
(Foto: VF)

E. 'Razzmatazz'
(Foto: RH)

GROEIWITZE: laag tot gemiddeld; ± 45-60 cm, stengels geelgroen, purperbruin getint, dicht behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donkergroen, vrij dicht behaard met korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 28-32 lintbloemen: min of meer horizontaal ustaand tot iets afhangend (± -10°), top gespleten tot ondiep gelobd, donker rozerood tot roodpaars (59D/63B), rozerood verbloeiend (59D).

Buishoelen groen (143A), geelgroen kleurend naar de basis, paleae oranje met rode top.

'Pipas' wordt gezien als de beste vijf laag groeiende cultivar in de Classic Purple Group. De lintbloemen zijn een tint lichter dan bij de eveneens met drie waardesterren bekroonde 'Pink Shimmer', die iets hoger groeit. De plant vertakt goed, groeit bossig en bloeft rijk. Het contrast tussen de bloeiwijzen en de donkere bloemstelen is mooi.

*** E. 'Purify' (Classic White Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2008)

GROEIWITZE: gemiddeld; ± 50-70 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 10,5-11,5 cm in doorsnede, met 22-28 lintbloemen: iets afhangend (± -10°), top ingesneden tot gekarteld, roodpaars (64B), lichter verbloeiend. Buishoelen roodpaars (58A/B).

'Razzmatazz' was de eerste cultivar met de pompon bloemvorm. De plant werd in 1997 als mutant gevonden en de stelen werden aanvankelijk als 'snijbloem' gevleid. Er bleek echter maar weinig belangstelling voor een *Echinacea* met deze, toen nog unieke bloemvorm. Pas toen de plant als

kwam pas in 2013 voor het eerst op de markt. Eerst in de Verenigde Staten van Amerika, kort daarna gevuld door Europese introductie. Pas sinds de laatste jaren wordt deze cultivar in grotere aantallen geproduceerd.

0 E. 'Pink Sorbet' (Pompon Purple Group)

(Arie Blom, Vleuten, 2006)

GROEIWITZE: hoog; ± 75-90 cm, stengels ruwe beharing.

BLAD: middengroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 6,5-7,5 cm in doorsnede, met 13-17 lintbloemen: sterk afhangend (± -60°), top gekarteld, roodpaars (63C), iets lichter naar de basis en top (63D). Bij uitbloeiën licht roodpaars (186D), geelgroen gevlekt (144B/C). Buishoelen roodpaars (63B).

'Pink Sorbet' werd geïntroduceerd naast 'Pink Double Delight' en wijkt hier onder meer vanaf doordat de buishoelen groter zijn. Ook is er bij 'Pink Sorbet' minder kleurcontrast tussen de lintbloemen en de buishoelen. De licht

roodpaarse kleur werd door de commissies echter niet erg gewaardeerd en steeds omschreven als 'grijstrose' of 'vaal'. Daarnaast hebben de planten de neiging om open te vallen en ging de bladkwaliteit sterk achteruit naarmate de bloei vorderde.

*** E. 'Pipas' (PINK PASSION)

(Classic Purple Group)

(Takki Europe B.V., De Kwakel, 2012)

'Purity', ondanks de gemiddelde hoogte, een volle tuinplant werd geïntroduceerd, werd 'Razzmatazz' in korte tijd bijzonder populair. Ondanks dat er inmiddels veel meer *Echinacea*-cultivars zijn met een pompon-bloeiwijze en roodpaarse bloei, is 'Razzmatazz' nog steeds een goede cultivar. De plant blijft redelijk stevig rechtop staan en bloeit rijk. Na de vierjarige keuringperiode waren vier van de vijf aangeplante exemplaren nog vitaal.

* E. 'Red Pearl' (Classic Orange-red Group)

(Vitroflora, Dobrcz, Polen, 2017)

GROEIWITZE: laag tot gemiddeld; ± 40-60 cm, stengels donker geelgroen, dicht behaard met korte ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, dicht behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 9-11 cm in doorsnede, met (± -10° tot -45°), top uitgerand tot ingesneden, rood, naar de top oranje-rood verkleurend, bij uitbloeiën lichter oranje-rood. Buisbloemen

donker geelgroen, top bruinrood, paleae donker geelgroen, bovenste helft purperrood tot bruinrood.

Deze gedrongen groeiende cultivar heeft iets minder intens rode bloemen dan 'Tomato Soup'. Hoewel niet alle planten de opplanting overleefden en de stengels de neiging hebben wat bochtig te groeien, is het toch een meer aan te bevelen cultivar gebleken dan 'Tomato Soup'. 'Red Pearl' werd in 2013 als spontane zaailing gevonden in de tuin van de winner en stond in de keuring opgeplant als 'Red 893'.

E. 'Purity'
(Foto: RH)

E. 'Pink Passion'
(Foto: RH)

Eerst in de Verenigde Staten van Amerika, kort daarna gevuld door Europese introductie. Pas sinds de laatste jaren wordt deze cultivar in grotere aantallen geproduceerd.

0 E. 'Pink Sorbet' (Pompon Purple Group)

(Arie Blom, Vleuten, 2006)

GROEIWITZE: hoog; ± 75-90 cm, stengels ruwe beharing.

BLAD: middengroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 6,5-7,5 cm in doorsnede, met 13-17 lintbloemen: sterk afhangend (± -60°), top gekarteld, roodpaars (63C), iets lichter naar de basis en top (63D). Bij uitbloeiën licht roodpaars (186D), geelgroen gevlekt (144B/C). Buishoelen roodpaars (63B).

'Pink Sorbet' werd geïntroduceerd naast 'Pink Double Delight' en wijkt hier onder meer vanaf doordat de buishoelen groter zijn. Ook is er bij 'Pink Sorbet' minder kleurcontrast tussen de lintbloemen en de buishoelen. De licht

roodpaarse kleur werd door de commissies echter niet erg gewaardeerd en steeds omschreven als 'grijstrose' of 'vaal'. Daarnaast hebben de planten de neiging om open te vallen en ging de bladkwaliteit sterk achteruit naarmate de bloei vorderde.

*** E. 'Pipas' (PINK PASSION)

(Classic Purple Group)

(Takki Europe B.V., De Kwakel, 2012)

E. 'Pink Sorbet'
(Foto: RH)

E. 'Secret Joy'
(FOTO: TN)

BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 7-8 cm in doorsnede, met 13-17 lichtbloemen: afhangend tot sterk afhangend ($\pm -30^\circ$ tot -80°), top ondieu gebloed of gekarteld, oranjegeel bij openen (23A), verbloeiend naar geel (13A). Buishbloemen oranjegeel (24A), verbloeiend naar geel (13A).

Als plant is 'Secret Glow' rommelig en niet mooi. De stengels zijn niet erg stevig en hebben de neiging bochtig te groeien. Omdat ze het gewicht van de bloemen niet goed kunnen dragen valt de plant gemakkelijk open. Ook bleek de plant niet erg sterk. Na het eerste jaar waren alle planten dood, niet alleen in Nederland, maar ook in Polen. In het Verenigd Koninkrijk overleefde slechts één plant de vierjarige opplant. Ondanks de op zich fraaie bloeiwijze is 'Secret Glow' onvoldoende als tuinplant.

'Secret Glow' werd geselecteerd als zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen onbenaamde selecties en zaailingen uit kruisingen tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*.

- o ***E. 'Secret Joy'*** (Pompon Yellow Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2012)
- GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; $\pm$ 60-80 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.
- BLAD: middengroen, behaard met korte, ruwe beharing.

E. 'Secret Glow'
(FOTO: RH)

* 17-21 lichtbloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -20^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, oranjegeel (21C) met roodpurper getinte basis (186C), bij uitbloeiën verblekend. Buishbloemen bij openen roodpurper (186B), in volle bloei oranjegeel (22A). De donkere stelen kleuren goed bij de opvallend licht oranje en roodpurper gekleurde bloemen van 'Secret Desire'. Helaas is dit het enige positieve aspect van de plant. De stengels zijn vrij zwak en de plant heeft de neiging open te vallen. Ook is het geen sterke cultivar: geen enkele plant overleefde de vierjarige opplant, op alle drie de keuringslocaties.

In volle bloei is het zichtbare deel van de lichtbloemen van 'Secret Desire' licht oranje. De roodpurperen basis zit voor het grootste gedeelte verscholen onder de relatief forse buishbloemen. Daarom wordt 'Secret Desire' in de Pompon Orange-red Group geplaatst. Dat de lichtbloemen bij uitbloeiën meer roodpurper kleuren doet voor de groepsindeling niet ter zake. 'Secret Desire' werd geselecteerd als derde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen 'Razzmatazz' en verschillende onbenaamde selecties.

- o ***E. 'Secret Joy'*** (Pompon Yellow Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2012)
- GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; $\pm$ 60-80 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.
- BLAD: middengroen, behaard met korte, ruwe beharing.

E. 'Secret Desire'
(FOTO: RH)

BLAD: middengroen, behaard met korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 7-9 cm in doorsnede, met 18-22 lichtbloemen: afhangend ($\pm -50^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, diep roodpaars (64A), bij uitbloeiën verblekend naar lichter roodpaars (186B en lichter). Buishbloemen diep roodpaars (71A). 'Secret Affair', met een klassieke roodpaarse bloemkleur, is de beste cultivar uit de zogenaamde Secret-serie van Terra Nova Nurseries. De plant groeit compact, is goed vertakt en de bladeren blijven gezond tot het einde van het seizoen. De bloemen lijken sterk op de bloemen van 'Razzmatazz', maar de plant is beduidend lager en compacter. Net als 'Razzmatazz' bleek ook 'Secret Affair' sterk in de vollegrond. In de Nederlandse opplant bleven alle vijf de planten leven tot na de vierjarige opplant.

In het Verenigd Koninkrijk, waar 'Secret Affair' niet een AGM werd bekroond, bleven alle drie de planten leven en in Polen overleefden vier planten. 'Secret Affair' werd geselecteerd als vijfde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen *E. paradoxa* en 'Ruby Giant'.

- o ***E. 'Secret Desire'*** (Pompon Orange-red Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2011)
- GROEIWITZE: hoog; $\pm$ 70-90 cm, stengels geelgroen, bruin gevlekt en aan de zon zijde bruin getint, behaard met korte, ruwe beharing.
- BLAD: donkergroen, behaard met korte, ruwe beharing.

E. 'Secret Affair'
(FOTO: RH)

* * ***E. 'Ruby Giant'*** (Classic Purple Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2003)
GROEIWITZE: hoog; $\pm$ 80-100 cm, stengels donker geelgroen, soms iets purperbruin getint, dicht behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 10-12 cm in doorsnede, met 32-40 lichtbloemen: min of meer horizontal uitstaand, top ingesneden tot gekarteld, paarsroze, lichter paarsroze verbloeiend. Buishbloemen roodachtig groen met iets donkerder top, paleae donker geelgroen met oranje rode top.

- o ***E. 'Secret Affair'*** (Pompon Purple Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2012)
- GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; $\pm$ 60-80 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.
- BLAD: donkergroen, behaard met korte, ruwe beharing.

E. 'Solar Flare'

(foto: RH)
(FOTO: IT)

generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen 'Razzmatazz' en verschillende onbenamde selecties.

* E. 'Sensation Pink' (Classic Purple Group)

(Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2013)

GROEIWITZE: gemiddeld; ± 50-60 cm, stengels oranjebruin, donker grijsbruin naar de top, dicht behaard met ruwe beharing.

BLAD: donkergroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 18-24 linabloemen: iets afhangend ($\pm -20^\circ$), top ingesneden tot gespleten, intens diep roodpaars (61B), iets meer paars bij uitbloeiens (64A/B). Buisbloemen geelgroen (144A), paleae oranje met rode top.

Zeer goede cultivar die niet te hoog wordt en door een goede vertakking uitgroeit tot een bossige vaste plant. De donkere stelen zijn boven het loof donker grijsbruin gekleurd. De linabloemen hebben een unieke, intens roodpaarse kleur die goed samengaat met de donkere stelen en de oranje rode paleae. Qua sterkte bleek 'Sensation Pink' ook bovengemiddeld. In Nederland bleven drie planten over na de vierjarige opplant. In Polen en het Verenigd Koninkrijk leefden alle planten nog.

** E. 'Secret Passion' (Classic Purple Group)

(Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2013)

GROEIWITZE: hoog; ± 70-80 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: middengroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-10 cm in doorsnede, met 23-27 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -20^\circ$), top ingesneden, lichtpaars (75A), verkleurend naar roodpaars bij uitbloeiens (186D). Buisbloemen rozerood (73B).

De lichtpaarse bloemen van 'Secret Romance' kunnen ook worden omschreven als oudroze. In ieder geval wordt de bloemkleur niet erg gewaardeerd in praktijk. In Nederland overleefden drie planten de keuringsperiode, in het Verenigd Koninkrijk twee en in Polen alle vijf. Hoewel de planten dus redelijk sterk bleken, ontwikkelden ze zich niet uniform. Er waren verschillen in lengte, vertakking en bloeirijkheid.

o E. 'Solar Flare' (Classic Purple Group)

(IT Saul Plants LLC, Alpharetta, Georgia, Verenigde Staten van Amerika, 2011)

GROEIWITZE: zeer laag tot laag; ± 30-45 cm,

E. 'Sensation Pink'

(foto: RH)
(FOTO: RH)

de bloemen te dragen en de planten vallen gemaakkelijk open. In Polen en het Verenigd Koninkrijk was 'Secret Passion' niet aanwezig in de keuring. In Nederland overleefde slechts één plant de vierjarige opplant.

'Secret Passion' werd geselecteerd als derde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen 'Razzmatazz' en verschillende onbenamde selecties.

o E. 'Secret Romance' (Pompon Purple Group)

(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2011)

GROEIWITZE: hoog; ± 70-80 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: middengroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-10 cm in doorsnede, met 23-27 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -20^\circ$), top ingesneden, lichtpaars (75A), verkleurend naar roodpaars bij uitbloeiens (186D). Buisbloemen rozerood (73B).

De lichtpaarse bloemen van 'Secret Romance' kunnen ook worden omschreven als oudroze. In ieder geval wordt de bloemkleur niet erg gewaardeerd in praktijk. In Nederland overleefden drie planten de keuringsperiode, in het Verenigd Koninkrijk twee en in Polen alle vijf. Hoewel de planten dus redelijk sterk bleken, ontwikkelden ze zich niet uniform. Er waren verschillen in lengte, vertakking en bloeirijkheid.

'Secret Romance' werd geselecteerd als derde

E. 'Secret Romance'

(foto: RH)
(FOTO: RH)

De dieprode bloemen zijn op foto's erg spectaculair. In het eerste keuringsjaar was er in de Nederlandse opplant nog slechts één plant in leven. Deze was erg klein en had dunne stengels, die de bloemen maar net aan konden dragen. Na het eerste keuringsjaar waren op alle drie de locaties alle planten dood.

'Secret Love' werd geselecteerd als vijfde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen *E. paradoxa* en 'Ruby Giant'. Na het eerste jaar waren alle planten dood, niet alleen in Nederland, maar ook in Polen. In het Verenigd Koninkrijk overleefde slechts één plant de vierjarige opplant.

'Secret Joy' werd geselecteerd als derde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen 'Razzmatazz' en onbenamde selecties uit een kruising tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*. BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-10 cm in doorsnede, met 18-22 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -20^\circ$), top ingesneden tot gekleurd, licht rozerood (55B), verbleekt bij uitbloeiens. Buisbloemen rood (46B).

De linabloemen zijn opvallend lichter rozerood dan de duidelijk donkerder gekleurde buisbloemen. Hierdoor lijkt het alsof het pomponnetje van buisbloemen los op de krans van linabloem ligt. Ondanks dit opvallende kenmerk presteerde 'Secret Passion' onvoldoende in de keuring. De stengels zijn veel te slap om

E. 'Secret Passion'

(foto: RH)
(FOTO: RH)

BLOEIWITZE: 10-12 cm in doorsnede, met 13-17 linabloemen: afhangend ($\pm -50^\circ$), top ingesneden, ondiep gelobd of gekarteld, lichtgeel (13D), vaal lichtgeel bij uitbloeiens. Buisbloemen lichtgeel (18BD).

De bloemen van 'Secret Joy' zijn niet onaantrekkelijk, maar bij uitbloeiens kleuren ze vaalgroen, wat niet fraai is. Als plant presteerde deze cultivar onvoldoende. In het eerste keuringsjaar bleken de stengels veel te slap en viel de plant open. Na het eerste jaar waren alle planten dood, niet alleen in Nederland, maar ook in Polen. In het Verenigd Koninkrijk overleefde slechts één plant de vierjarige opplant.

'Secret Joy' werd geselecteerd als derde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen 'Razzmatazz' en onbenamde selecties uit een kruising tussen *E. paradoxa* en *E. purpurea*. BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-10 cm in doorsnede, met 18-22 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -20^\circ$), top ingesneden tot gekleurd, licht rozerood (55B), verbleekt bij uitbloeiens. Buisbloemen rood (46B).

De linabloemen zijn opvallend lichter rozerood dan de duidelijk donkerder gekleurde buisbloemen. Hierdoor lijkt het alsof het pomponnetje van buisbloemen los op de krans van linabloem ligt. Ondanks dit opvallende kenmerk presteerde 'Secret Passion' onvoldoende in de keuring. De stengels zijn veel te slap om

E. 'Secret Love'

(foto: RH)
(FOTO: RH)

BLOEIWITZE: 6-7 cm in doorsnede, met 18-22 linabloemen: sterk afhangend ($\pm -50^\circ$ tot ($\pm -80^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, rood (46A), verbleekt bij uitbloeiens. Buisbloemen rood (46A).

Na het eerste keuringsjaar was er in het Verenigd Koninkrijk een aantal planten overgebleven. In Polen was de planten gedood door de keuringscommissie. In Nederland overleefden drie planten de keuringsperiode. In het Verenigd Koninkrijk werden drie planten gedood door de keuringscommissie. In Polen was de planten gedood door de keuringscommissie.

BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-10 cm in doorsnede, met 18-22 linabloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -20^\circ$), top ingesneden tot gekleurd, licht rozerood (55B), verbleekt bij uitbloeiens. Buisbloemen rood (46B).

De linabloemen zijn opvallend lichter rozerood dan de duidelijk donkerder gekleurde buisbloemen. Hierdoor lijkt het alsof het pomponnetje van buisbloemen los op de krans van linabloem ligt. Ondanks dit opvallende kenmerk presteerde 'Secret Passion' onvoldoende in de keuring. De stengels zijn veel te slap om

E. 'Summer Cocktail'
(FOTO: RH)

'Breeze' wordt waarschijnlijk niet meer gekweekt en is in kwaliteit en sierwaarde voorbijgestreefd door 'Cleopatra' en 'Leilani'.
NB E. 'Summer Cloud' (Classic Purple Group)
(Marco van Noort, Warmond, circa 2010)
De planten in de keuring bleken niet soortech. 'Summer Cloud' is een cultivar uit de Classic Purple Group, met grote bloeiwijzen, bestaand uit diep paarsrode lintbloemen en donkere paleae. De bladeren zijn donkergroen en de stelen donker bruinpurper. 'Summer Cloud' wordt circa 70-90 cm hoog.

De planten in de keuring behoorden tot de Classic Bicolour Group en konden dus niet als 'Summer Cloud' worden beoordeeld.

* E. 'Summer Cocktail'
(Classic Bicolour Group)

(Marco van Noort, Warmond, 2009)
GROEIWITZE: hoog; ± 80-90 cm, stengels geelgroen, sterke donker grijstrost getint, behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 10,5-11,5 cm in doorsnede, met 23-30 lintbloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot afhangend ($\pm -45^\circ$), top uigerand tot ingesneden, helder zachtgeel, bij uitbloeiën lichtgeel.
Buishabloemen geelgroen, paleae licht geeloranje. 'Summer Breeze' is een vrij los groeiende cultivar met dunne stengels die gemakkelijk omvallen. De bloeiwijzen zijn groot, maar omdat de lintbloemen relatief smal zijn zien ze er luchtig uit. Bij openen zijn ze mooi zachtgeel, maar ze verbleken snel naar lichtgeel. De plant is niet erg sterk als tuinplant. In de Nederlandse opplant overleefde één van de vijf planten de vierjarige opplant, in Polen twee en in het Verenigd Koninkrijk geen enkele. 'Summer

E. 'Summer Breeze'
(FOTO: MN)

snel bruin, vooral in sombere, regenachtige zomers en hangen dan als bruine propen in de Plant. Wel is 'Strawberry Shortcake' een vrij sterke plant gebleken. In alle drie de landen waren nog drie planten aanwezig na de vierjarige opplant. De bladeren zijn gezond en blijven lang in het seizoen gezond donker geelgroen. Vanwege de crèmewitte lintbloemen wordt 'Strawberry Shortcake' in de Pompon White Group geplaatst, ondanks de rozerode buishabloemen.

o E. 'Summer Breeze' (Classic Yellow Group)
(Marco van Noort, Warmond, circa 2010)
GROEIWITZE: hoog; ± 80-100 cm, stengels lichtgroen tot middenrood, behaard met ruwe beharing.
BLAD: lichtgroen tot middengroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 9-12 cm in doorsnede, met 23-30 lintbloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot afhangend ($\pm -45^\circ$), top uigerand tot ingesneden, helder zachtgeel, bij uitbloeiën lichtgeel.
Buishabloemen geelgroen, paleae licht geeloranje. 'Summer Breeze' is een vrij los groeiende cultivar met dunne stengels die gemakkelijk omvallen. De bloeiwijzen zijn groot, maar omdat de lintbloemen relatief smal zijn zien ze er luchtig uit. Bij openen zijn ze mooi zachtgeel, maar ze verbleken snel naar lichtgeel. De plant is niet erg sterk als tuinplant.

In de Nederlandse opplant overleefde één van de vijf planten de vierjarige opplant, in Polen twee en in het Verenigd Koninkrijk geen enkele. 'Summer

E. 'Strawberry Shortcake'
(FOTO: RH)

'Southern Belle' werd geselecteerd voor de verkoop als visueel aantrekkelijke vaste plant. De plant heeft de eigenschap om al op jonge leeftijd rijk te bloeien, wat een goede eigenschap is voor de impulsverkoop. De bloeiwijzen zijn groot en spectaculair vanwege de intense kleuren. In de keuring bleken de stengels te slap en vielen de planten gemakkelijk open. In Nederland was na vier jaar slechts één plant over, in Polen en het Verenigd Koninkrijk nog twee.

o E. 'Strawberry Shortcake'
(Pompon White Group)

(Arie Blom, Vleuten, 2009)
GROEIWITZE: hoog; ± 70-90 cm, stengels geelgroen, soms iets bruinrood getint, spaarzaam behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, spaarzaam behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 6-8 cm in doorsnede, met 10-18 lintbloemen: sterk afhangend ($\pm -50^\circ$ tot -80°), top ingesneden tot gekarteld, crèmewit, iets lichtpaars bij uitbloeiën. Buishabloemen licht rozerood tot vaal rozerood.

Deze hoog groeiende cultivar vormt weinig stengels en de stengels die worden gevormd zijn bochtig. Hierdoor ontstaat een zeer open plant. De bloeiwijzen bestaan uit relatief weinig lintbloemen, die vaak iets gedraaid zijn en al snel sterk afhangen. De vrij grote buishabloemen zijn licht rozerood bij openen en kleuren vervolgens vaal rozerood. Als geheel zijn de bloeiwijzen niet

aantrekkelijk qua vorm en kleuren. Ze worden behaard met ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 10,5-11,5 cm in doorsnede, met 26-30 lintbloemen: afhangend ($\pm -35^\circ$), top ingesneden tot gekarteld, bij openen lichtoranje. Volledig geopende lintbloemen lichtrood tot roodpaars (51B/63B), lichter rood naar de top (48A/B) en donkerder roodpaars naar de basis (60C/61B). Bij uitbloeiën roodpaars tot lichtpaars. Buisbloemen geelgroen (147B), lichter geelgroen

E. 'Southern Belle'
(FOTO: RH)

stengels grijspurper, behaard met ruwe beharing. BLAD: donker geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 6,5-7,5 cm in doorsnede, met 22-26 lintbloemen: min of meer horizontaal uitstaand, top spits tot gekarteld, diep rozerood (58B), bij uitbloeiën lichter roodpaars (68BB). Buisbloemen grijspurper (18/A), naar de basis geelgroen kleurend, paleae geelgroen met grijspurperen top. Vanwege de gedrongen groei en diepe bloemkleur leek 'Solar Flare' in het eerste keuringsjaar veelbelovend. Na de eerste winter waren alle planten verdwenen en bleek de plant veel te zwak als tuimplant. Dit kan worden verklaard door het feit dat een zaailing van *E. tennesseensis* als moederplant werd gebruikt in de veredeling. Deze soort geeft sterk de voorkeur aan drogere en warmer omstandigheden dan die in Nederland aanwezig zijn. De vaderplant van 'Solar Flare' is 'After Midnight'.

o E. 'Southern Belle' (Pompon Purple Group)
(Arie Blom, Vleuten, 2011)

GROEIWITZE: zeer hoog; ± 100-130 cm, stengels donker geelgroen, sterk roodpurper getint, behaard met ruwe beharing.
BLAD: middengroen, dicht behaard met korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 10-11 cm in doorsnede, met 13-17 lintbloemen: iets afhangend ($\pm -30^\circ$), top gekarteld, roodpaars (64A/B), meer paars kleurend bij uitbloeiën (71A/B). Buisbloemen roodpaars (64B/67B).

E. 'Summer Sky' (Big Sky Summer Sky)
(FOTO: RH)

kleurend naar de basis, paleae geeloranje met rode top.

Het bijzondere kleurverloop van de bloeiwijzen van 'Summer Cocktail' spreekt veel mensen aan. Niet alleen is er de verkleuring van lichtoranje naar lichtrood tot roodpaars van de lintbloemen, maar ook is de basis van de lintbloemen duidelijk donkerder dan de top. Als in één plant bloeiwijzen in verschillende stadia aanwezig zijn, is dat een mooi beeld. Bij uitbloeien hebben de lintbloemen sterke neiging dof grijsachtig roodpaars te worden, wat ontsterrend is. Ook het blad gaat in kwaliteit achteruit naarmate de bloei langer aanhoudt.

Van deze sterke cultivar waren in Nederland en Polen aan het einde van de vierjarige keuringsperiode nog vier planten aanwezig. In het Verenigd Koninkrijk alle drie.

o **E. 'Summer Passion'** (Classic Yellow Group)
(Marco van Noort, Warmond, circa 2010)

GROEIWITZE: hoog; ± 80-100 cm, stengels middengroen, behaard met korte, ruwe beharing. BlAD: middengroen tot donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 9-12 cm in doorsnede, met uitstaand tot iets afhangend (± -30°), top uitgerand tot ingesneden, heldergeel, iets lichter uitbliezend. Buisbloemen geelgroen, paleae donkergeel.

Net als 'Summer Breeze' is 'Summer Passion' een hooggroeiende cultivar met een losse, open plantvorm. De bloeiwijzen zijn duidelijk

donkerder geel dan bij 'Summer Breeze'. De planten in de opplant groeiden onregelmatig en vielen, door de dunne stengels, gemakkelijk open. In Nederland overleefde één plant de vierjarige opplant, in het Verenigd Koninkrijk gingen ze allemaal dood. In Polen was deze cultivar niet aanwezig. 'Summer Passion' wordt waarschijnlijk niet meer gekweekt en is in kwaliteit en sierwaarde voorbijgestreefd door 'Cleopatra' en 'Leilani'.

o **E. 'Summer Salsa'**

(Pompon Orange-red Group)
(Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2012)

GROEIWITZE: laag tot gemiddeld; ± 40-55 cm, stengels geelgroen, spaarzaam behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BlAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met

10-14 lintbloemen; sterk afhangend (± -65°), top gekarteld, oranje-rood (169A), lichter kleurend bij uitbloeien. Buisbloemen oranje-rood (169A) met oranje-rode tot rode top (N30A/42A).

'Summer Salsa' is een cultivar die zeer geschikt is om als visueel aantrekkelijke potplant te worden gekweekt en verkocht. De plant is erg gedrongen, is in een mooie plant-pot verhouding te kweken en bloeit mooi. De oranje bloemen zijn zeer uitgesproken qua kleur. Als tuinplant voldoet 'Summer Salsa' niet. Ondanks de geringe lengte zijn de stengels te slap en vallen ze om. Ook in het continentale klimaat waarin de Poolse opplant was geplant gebeurde dit.

stengels geelgroen, bruinrood getint, behaard met korte, ruwe beharing.
BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 12-16 lintbloemen; iets afhangend (± -20°), top ingesneden, oranje (26A/C) met rode basis (45A). Bij uitbloeien bleek zalmkleurig verkleurend (27A). Buisbloemen geelgroen (144A); top bruinrood (183A), paleae geelgroen met geeloranje top.
Deze geelbloeiende cultivar ontstond uit de kruising (*E. purpurea* × *E. paradoxa*). 'Summer Sky' (*E. purpurea* × *E. paradoxa*). 'Summer Sky' groeit erg hoog en heeft niet erg stevige stengels. Daardoor heeft de plant sterk de neiging open te vallen. De bloemen zijn op zich mooi, maar verbleken sterk bij uitbloeien, wat een vale indruk geeft. In de keuring bleek het een zwakke plant; na vier jaar waren alle planten verdwenen, zowel in de Nederlandse opplant als in de Engelse en Poolse.

Vanwege het wettelijk karakter van het Europees kwekersrecht, krijgt de op 8 maart 2007 bij het CPVO geregistreerde naam 'Summer Sky' de voorkeur boven de eerder (29 december 2006) in de Verenigde Staten, ten behoeve van een aanvraag voor U.S. Plant Patent, geregistreerde naam 'Katie Saul'.

o **E. 'Summer Sky'** (Big Sky Summer Sky)
(Classic Bicolour Group)

Syn.: *E. 'Katie Saul'*

(TT Saul Plants LLC, Alpharetta, Georgia, Verenigde Staten van Amerika, 2006)
GROEIWITZE: zeer hoog; ± 100-120 cm,

E. 'Summer Salsa'
(FOTO: RH)

E. 'Summer Salsa'
(FOTO: RH)

E. 'Summer Passion'
(FOTO: RH)

E. 'Tomato Soup'
(FOTO: RH)

‘Tiki Torch’ ontstond uit een kruising tussen *E. paradoxa* met ‘Ruby Giant’, waarvan de nakomelingen gedurende twee generaties onderling werden gekruist.

o **E. ‘Tomato Soup’**

(Classic Orange-red Group)
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2007)

GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 65-75 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 20-24 lintbloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden, geel tot bleekgeel (9A/158A), lichter verloedend. Buisbloemen geelgroen (144A/B), paleae geelgroen met geeloranje top.

Deze geelbloeiende cultivar ontstond uit een kruising tussen ‘White Swan’ (Classic White Group) met een zaailing uit een kruising tussen *E. purpurea* en *E. paradoxa*. In de keuring bleek het een zwakke plant; na vier jaar waren alle planten verdwenen, zowel in de Nederlandse opplant als in de Engelse en Poolse.

NB **E. ‘Tangerine Dream’**

(Classic Orange-red Group)

(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2009)

De planten in de keuring bleken niet soortecht.

‘Tangerine Dream’ is een gemiddeld tot hoog groeiende cultivar uit de Classic Orange-red Group die circa 60-100 cm hoog wordt. De bloemen hebben een enkele krans van 19-21 lintbloemen rond de kegel. De lintbloemen

zijn oranje met een iets meer bruinoranje tint aan de basis en de paleae zijn geelgroen met donker paarsrode toppen. De planten in de keuring bleken ‘Marmalade’ te zijn. Hoewel de planten qua hoogte min of meer gelijk zijn, behoort ‘Marmalade’ tot de Pompon Orange-red Group en heeft dus volledig anders uitziende bloeiwijzen.

o **E. ‘Tiki Torch’** (Classic Orange-red Group)

(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2007)

GROEIWITZE: hoog tot zeer hoog; ± 90-110 cm, stengels donker geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 12-13 cm in doorsnede, met 21-29 lintbloemen: iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden, rood (45A, later 44A), bij uitbloeiën roodoranje (167A), rood verkleurd naar de basis (53B). Buisbloemen geelgroen (144A), paleae: geelgroen met purperrode top.

De bloemkleur van ‘Tomato Soup’ is zonder meer spectaculair. Het is de meest intens roodbloeiende cultivar in het sortiment. Waarmee meteen de enige positieve eigenschap van deze cultivar is genoemd. De plant is uitzonderlijk zwak. In alle drie de landen waren alle planten na de eerste winter verdwenen.

‘Tomato Soup’ werd geselecteerd als vierde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen *E. paradoxa* en ‘Ruby Giant’ en komt uit hetzelfde kruisingsprogramma als onder andere ‘Hot Lava’, ‘Mac n’ Cheese’ en ‘Maui Sunshine’.

E. 'Tiki Torch'
(FOTO: RH)

zijn oranje met een iets meer bruinoranje tint aan de basis en de paleae zijn geelgroen met donker paarsrode toppen. De planten in de keuring bleken ‘Marmalade’ te zijn. Hoewel de planten qua hoogte min of meer gelijk zijn, behoort ‘Marmalade’ tot de Pompon Orange-red Group en heeft dus volledig anders uitziende bloeiwijzen.

o **E. ‘Tiki Torch’** (Classic Orange-red Group)

(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2007)

GROEIWITZE: hoog tot zeer hoog; ± 90-110 cm, stengels donker geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 12-13 cm in doorsnede, met 21-29 lintbloemen: iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden, rood (45A, later 44A), bij uitbloeiën roodoranje (167A), rood verkleurd naar de basis (53B). Buisbloemen geelgroen (144A), paleae: geelgroen met purperrode top.

De bloemkleur van ‘Tomato Soup’ is zonder meer spectaculair. Het is de meest intens roodbloeiende cultivar in het sortiment. Waarmee meteen de enige positieve eigenschap van deze cultivar is genoemd. De plant is uitzonderlijk zwak. In alle drie de landen waren alle planten na de eerste winter verdwenen.

‘Tomato Soup’ werd geselecteerd als vierde generatie zaailing uit een oorspronkelijke kruising tussen *E. paradoxa* en ‘Ruby Giant’ en komt uit hetzelfde kruisingsprogramma als onder andere ‘Hot Lava’, ‘Mac n’ Cheese’ en ‘Maui Sunshine’.

E. 'Sunrise' (Big Sky Sunrise)
(FOTO: SJ)

o **E. ‘Sunrise’ (Big Sky Sundown)**
(Classic Orange-red Group)

Syn.: *E. ‘Evan Saul’*
(IT Saul Plants LLC, Alpharetta, Georgia, Verenigde Staten van Amerika, 2005)

GROEIWITZE: gemiddeld tot hoog; ± 65-75 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donker geelgroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 20-24 lintbloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden, geel tot bleekgeel (9A/158A), lichter verloedend. Buisbloemen geelgroen (144A/B), paleae geelgroen met geeloranje top.

Deze geelbloeiende cultivar ontstond uit een kruising tussen ‘White Swan’ (Classic White Group) met een zaailing uit een kruising tussen *E. purpurea* en *E. paradoxa*. In de keuring bleek het een zwakke plant; na vier jaar waren alle planten verdwenen, zowel in de Nederlandse opplant als in de Engelse en Poolse.

NB **E. ‘Tangerine Dream’**

(Classic Orange-red Group)

(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2009)

De planten in de keuring bleken niet soortecht.

‘Tangerine Dream’ is een gemiddeld tot hoog groeiende cultivar uit de Classic Orange-red Group die circa 60-100 cm hoog wordt. De bloemen hebben een enkele krans van 19-21 lintbloemen rond de kegel. De lintbloemen

E. 'Sundown' (Big Sky Sundown)
(FOTO: RH)

o **E. ‘Sundown’ (Big Sky Sundown)**
(Classic Orange-red Group)

Syn.: *E. ‘Evan Saul’*
(IT Saul Plants LLC, Alpharetta, Georgia, Verenigde Staten van Amerika, 2005)

GROEIWITZE: 7,5-8,5 cm in doorsnede, met 18-22 lintbloemen: iets afhangend ($\pm -10^\circ$), top ingesneden, oranje-rood (34BC), naar de top iets meer oranje. Lichter verloedend. Buisbloemen geelgroen (144A/B), paleae geelgroen met oranje-rode tot donkerrode top.

Deze hoogbloeiende cultivar heeft slappe stengels, waardoor de plant sterk de neiging heeft open te vallen. Ook zijn de bloeiwijzen relatief klein. De oranje en rood bloeiende cultivars van *Echinacea* zijn over het algemeen niet erg sterk. Dit is ook het geval met ‘Sundown’: tijdens de vierjarige keuring gingen in Nederland alle vijf de planten dood. In het Verenigd Koninkrijk overleefde slechts één exemplaar de keuringsperiode. Alleen in de Poolse opplant bleven vier van de vijf planten leven.

Vanwege het wettelijk karakter van het Europees kwekersrecht, krijgt de op 27 april 2006 bij het CPVO geregistreerde naam ‘Sundown’ de voorkeur boven de eerder (2 december 2005) in de Verenigde Staten, ten behoeve van een aanvraag voor U.S. Plant Patent, geregistreerde naam ‘Evan Saul’.

E. 'Yellow Spider'
(FOTO: RH)

BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLOEIWITZE: 8-9 cm in doorsnede, met 17-33 lintbloemen: iets schuin omhoog staand ($\pm 10^\circ$), spatelvormig, buisvormig vergroeide deel variabel in lengte, top (diep) ingesneden tot gekarteld, buisvormig gedeelte geelwit tot zeer lichtgeel, uitgespreid gedeelte lichtgeel.
Buisbloemen geelgroen, paleae licht geeloranje.

In tegenstelling tot de witbloeiende 'White Spider' is 'Yellow Spider' een veel losser groeiende plant met slappere stengels. De lintbloemen zijn ook veel minder regelmatig van vorm. In één bloeiwijze zijn sommige lintbloemen spatelvormig, waarbij het onderste deel vrijwel tot aan de top is vergroeid, terwijl andere lintbloemen vrijwel geheel uitgespreid zijn. Dit geeft de bloeiwijzen ook de gehele plant een rommelig uiterlijk. De lintbloemen zijn niet overtuigend geel van kleur, maar wat vaal.
Tenslotte is het ook geen sterke plant gebleken.

In Nederland waren alle planten na de vierjarige opplant verdwenen. In het Verenigd Koninkrijk bleven twee (onregelmatige) planten over en in Polen stonden er aan het einde van de keuringsperiode nog vier van de oorspronkelijke vijf planten.

E. 'White Spider'
(FOTO: RH)

registratie de oudste is en vanwege het wettelijk karakter van het Europees kwekersrecht, is 'Virginia' de geldige cultiernaam.

** ***E. 'White Spider'* (Classic White Group)**
(Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2011)
GROEIWITZE: hoog: $\pm$ 70-90 cm, stengels lichtgroen tot middengroen, dicht behaard met zeer korte, ruwe beharing.
BLAD: middengroen tot donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 8-10 cm in doorsnede, met 19-29 lintbloemen: iets schuin omhoog staand ($\pm 10^\circ$), spatelvormig, onderste deel buisvormig vergroeid, alleen aan de top uitgespreid, top ingesneden tot gekarteld, zuiver wit. Buisbloemen geelgroen, paleae licht geeloranje.

Bossig groeiende plant met stevige, rechte stengels. De zeer opvallende lintbloemen zijn spatelvormig, waarbij het onderste deel buisvormig vergroeid is. Het geeft de bloemen een fraai, luchtig karakter. Deze combinatie van eigenschappen zorgde voor een hoge waardering. In Nederland overleefden drie van de vijf planten de keuringsperiode van vier jaar. In Polen en het Verenigd Koninkrijk bleven alle planten leven. In Polen eindigde 'White Spider' in de top 10 van beste cultivars.

o ***E. 'Yellow Spider'* (Classic Yellow Group)**
(Marco van Noort Breeding B.V., Warmond, 2011)

GROEIWITZE: hoog: $\pm$ 70-90 cm, stengels lichtgroen tot middengroen, dicht behaard met zeer korte, ruwe beharing.

E. 'Virginia'
(FOTO: RH)

BLOEIWITZE: 10,5-11,5 cm in doorsnede, met 38-42 lintbloemen: min of meer horizontaal uitstaand, top ingesneden tot gekarteld, bij openen licht geelgroen tot groenwit (150D/157A), vervolgens zuiver wit en bij uitbloeiën geelgroen verblloeiend (150D). Buisbloemen geelgroen (144A), lichter geelgroen kleurend naar de basis, paleae geelgroen met geeloranje top.

'Virginia' kan het beste worden omschreven als een witbloeiende variant op 'Fatal Attraction'. De plant is goed vertaktend, heeft steeds een mooie plantvorm en gezond donkergroen blad. Ondanks de hoge toont de plant toch vol en compact. Doordat de randen van de lintbloemen elkaar iets overlappen of in ieder geval raken, hebben de bloeiwijzen een mooie volle vorm. Ze zijn groot en hebben, door de overwegend geelgroene paleae, een erg heldere uitstraling. De toppen van de ingesneden tot gekartelde lintbloemen zijn spits, wat de gehele bloeiwijze een opvallend uiterlijk geeft. Ook bleek 'Virginia' voldoende sterk.

In Nederland waren drie van de vijf planten nog aanwezig na de vierjarige opplant. In Polen waren dat er vier en in het Verenigd Koninkrijk eveneens een introductie van Piet Oudolf.

'Virginia' is algemeen bekend als 'Virgin'. Deze naam werd in de Verenigde Staten geregistreerd na de Europese registratie ('Virginia').

Oorspronkelijk zou de plant in Europa ook 'Virgin' worden genoemd, maar na bezwaar door een merkhouder van het merk Virgin werd de naam gewijzigd in 'Virginia'. Omdat de Europese

E. 'Vintage Wine'
(FOTO: RH)

o ***E. 'Vintage Wine'* (Classic Purple Group)**
(Piet Oudolf, Hammelo, 2001)

GROEIWITZE: hoog: $\pm$ 75-90 cm, stengels donker geelgroen, spaarzaam behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

BLOEIWITZE: 7,5-8,5 cm in doorsnede, met 38-42 lintbloemen: min of meer horizontaal uitstaand tot schuin omhoog staand (30°), top uitgerand tot spits, diep roodpaars (61A/C), veel bleker bij uitbloeiën. Buisbloemen groen (143B), oranje tot rood aan de top (N25C/46A), paleae donker oranje-rood met rode top.

'Vintage Wine' heeft mooie volle bloeiwijzen, wat komt doordat de lintbloemen in twee, dicht op elkaar staande kranzen staan. De kleur is diep roodpaars bij openen, maar verbleekt sterk bij uitbloeiën. Het is ook geen sterke tuinplant gebleken. In Polen waren nog drie planten aanwezig aan het einde van de keuringsperiode. In Nederland nog twee en in het Verenigd Koninkrijk waren alle planten verdwenen. 'Vintage Wine' is verbeterd door 'Fatal Attraction', eveneens een introductie van Piet Oudolf.

*** ***E. 'Virginia'* (Classic White Group)**
(Piet Oudolf, Hammelo, 2006)

GROEIWITZE: hoog: $\pm$ 75-90 cm, stengels geelgroen, behaard met korte, ruwe beharing.

BLAD: donkergroen, behaard met zeer korte, ruwe beharing.

ECHINACEA

RESULTATEN

		Cultivargroep	Hoogte (cm)	Nederland	Polen*	Vereenigd Koninkrijk
'After Midnight' (BIG SKY AFTER MIDNIGHT)	Classic Purple Group	50-70	NB			
'Alba'	Classic White Group	60-90	*			
'Aloha'	Classic Yellow Group	70-90	*			
'Amazing Dream'	Classic Purple Group	50-70	o	Top 10		
'Augustkönigin'	Classic Orange-red Group	70-100	**			
'Big Kahuna'	Classic Purple Group	60-100	*			
'Butterfly Kisses'	Pompon Purple Group	30-50	o	Top 10	AGM	
'Cantaloupe' (SUPREME CANTALOUE)	Pompon Orange-red Group	70-100	o			
'Catharina'	Pompon Purple Group	60-80	o			
'Catharina Red'	Pompon Purple Group	70-100	*			
'Cinnamon Cupcake'	Pompon Orange-red Group	40-60	o			
'Cleopatra'	Classic Yellow Group	50-70	*	Top 10		
'Coconut Lime'	Pompon White Group	70-90	o			
'Dixie B' (DIXIE BELLE)	Classic Purple Group	40-60	o			
'Eccentric'	Pompon Orange-red Group	70-80	o			
'Echani's' (MISTRAL)	Classic Purple Group	35-45	*			
'Egglow' (EVENING GLOW)	Classic Bicolour Group	70-80	o			
'Elbrook' (ELTON KNIGHT)	Classic Purple Group	60-80	***			
'Elegance' (SUPREME ELEGANCE)	Pompon Purple Group	70-90	*			
'Fatal Attraction'	Classic Purple Group	55-65	**			
'Firebird'	Classic Bicolour Group	60-90	o			
'Forth of July'	Classic Purple Group	35-50	o			
'Fragrant Angel'	Classic White Group	75-90	**			
'Glowing Dream'	Classic Purple Group	40-60	*	Top 10	AGM	
'Green Envy'	Classic Bicolour Group	60-100	o			
'Green Jewel'	Classic Green Group	70-80	***	Top 10	AGM	
'Greentime'	Pompon White Group	50-65	o			
'Guava Ice'	Pompon Orange-red Group	70-90	o			
'Harvest Moon'	Classic Yellow Group	60-70	o			
(BIG SKY HARVEST MOON)						
'Hope'	Classic Purple Group	75-90	o	Top 10		
'Hot Lava'	Classic Orange-red Group	65-90	o			
'Hot Papaya'	Pompon Orange-red Group	70-90	o			
'Hot Summer'	Classic Bicolour Group	90-100	o			
'Irresistible'	Pompon Purple Group	80-100	o			
'Kim's Knee High'	Classic Purple Group	35-60	o			
'Leilani'	Classic Yellow Group	70-100	**	Top 10	AGM	
'Mac 'n' Cheese'	Classic Yellow Group	65-80	NB			
'Magnus'	Classic Purple Group	80-100	*			
'Magnus Superior'	Classic Purple Group	80-100	*			
'Mama Mia'	Classic Orange-red Group	50-90	**			
'Marmalade'	Pompon Orange-red Group	60-90	o			
'Maui Sunshine'	Classic Yellow Group	80-100	o			
'Meditation'	Classic Purple Group	30-50	o			
'Meditation White'	Classic White Group	40-55	*	Top 10		
'Meringue'	Pompon White Group	40-55	o			

		Cultivargroep	Hoogte (cm)	Nederland	Polen*	Vereenigd Koninkrijk
'Meteor Pink'	Pompon Purple Group					
'Meteor Red'	Pompon Orange-red Group					
'Milkshake'	Pompon White Group					
'Mozzarella'	Pompon White Group					
'Noam Saul' (CRAZY WHITE)	Classic White Group					
'Noortpicco' (PICCOLINO)	Pompon Purple Group					
'Now Cheesier'	Classic Yellow Group					
'Orange' (ORANGE PASSION)	Classic Orange-red Group					
'Pacific Summer'	Classic Purple Group					
'PAS702917' (POWWOW WILD BERRY)	Classic Purple Group					
'PAS702918' (POWWOW WHITE)	Pompon Purple Group					
'Pink Double Delight'	Classic Purple Group					
'Pink Poodle'	Classic Purple Group					
'Pink Shimmer'	Classic Purple Group					
'Pink Sorbet'	Pompon Purple Group					
'Pipas' (PINK PASSION)	Classic Purple Group					
'Purity'	Classic White Group					
'Razzmatazz'	Pompon Purple Group					
'Red Pearl'	Classic Orange-red Group					
'Ruby Giant'	Classic Purple Group					
'Secret Affair'	Pompon Purple Group					
'Secret Desire'	Classic White Group					
'Secret Glow'	Pompon Yellow Group					
'Secret Joy'	Pompon Yellow Group					
'Secret Love'	Pompon Orange-red Group					
'Secret Passion'	Pompon Orange-red Group					
'Secret Romance'	Pompon Purple Group					
'Sensation Pink'	Classic Purple Group					
'Solar Flare'	Classic Purple Group					
'Southern Belle'	Pompon Purple Group					
'Strawberry Shortcake'	Pompon White Group					
'Summer Breeze'	Classic Yellow Group					
'Summer Cloud'	Classic Purple Group					
'Summer Cocktail'	Classic Bicolour Group					
'Summer Passion'	Classic Yellow Group					
'Summer Salsa'	Pompon Orange-red Group					
'Summer Samba'	Pompon Orange-red Group					
'Summer Sky' (BIG SKY SUMMER SKY)	Classic Bicolour Group					
'Sundown' (BIG SKY SUNDOWN)	Classic Orange-red Group					
'Sunrise' (BIG SKY SUNRISE)	Classic Purple Group					
'Tangerine Dream'	Classic White Group					
'Tiki Torch'	Pompon Orange-red Group					
'Tomato Soup'	Classic Orange-red Group					
'Vintage Wine'	Classic Purple Group					
'Virginia'	Classic White Group					
'White Spider'	Classic Yellow Group					
'Yellow Spider'	Classic Yellow Group					

		Cultivargroep	Hoogte (cm)	Nederland	Polen*	Vereenigd Koninkrijk
'Noam Saul' (CRAZY WHITE)	Pompon Purple Group					
'Noortpicco' (PICCOLINO)	Classic Yellow Group					
'Now Cheesier'	Classic Orange-red Group					
'Orange' (ORANGE PASSION)	Classic Purple Group					
'Pacific Summer'	Classic Purple Group					
'PAS702917' (POWWOW WILD BERRY)	Classic Purple Group					
'PAS702918' (POWWOW WHITE)	Pompon Purple Group					
'Pink Double Delight'	Classic Purple Group					
'Pink Poodle'	Classic Purple Group					
'Pink Shimmer'	Classic Purple Group					
'Pink Sorbet'	Pompon Purple Group					
'Pipas' (PINK PASSION)	Classic Purple Group					
'Purity'	Classic White Group					
'Razzmatazz'	Pompon Purple Group					
'Red Pearl'	Classic Orange-red Group					
'Ruby Giant'	Classic Purple Group					
'Secret Affair'	Pompon Purple Group					
'Secret Desire'	Classic White Group					
'Secret Glow'	Pompon Yellow Group					
'Secret Joy'	Pompon Yellow Group					
'Secret Love'	Pompon Orange-red Group					
'Secret Passion'	Pompon Orange-red Group					
'Secret Romance'	Pompon Purple Group					
'Sensation Pink'	Classic Purple Group					
'Solar Flare'	Classic Purple Group					
'Southern Belle'	Pompon Purple Group					
'Strawberry Shortcake'	Pompon White Group					
'Summer Breeze'	Classic Yellow Group					
'Summer Cloud'	Classic Purple Group					
'Summer Cocktail'	Classic Bicolour Group					
'Summer Passion'	Classic Yellow Group					
'Summer Salsa'	Pompon Orange-red Group					
'Summer Samba'	Pompon Orange-red Group					
'Summer Sky' (BIG SKY SUMMER SKY)	Classic Bicolour Group					
'Sundown' (BIG SKY SUNDOWN)	Classic Orange-red Group					
'Sunrise' (BIG SKY SUNRISE)	Classic Purple Group					
'Tangerine Dream'	Classic White Group					
'Tiki Torch'	Pompon Orange-red Group					
'Tomato Soup'	Classic Orange-red Group					
'Vintage Wine'	Classic Purple Group					
'Virginia'	Classic White Group					
'White Spider'	Classic Yellow Group					
'Yellow Spider'	Classic Yellow Group					

Vereenigd Koninkrijk

Polen*

Nederland

Cultivargroep

Hoogte (cm)

Polen*

Cultivargroep

Hoogte (cm)

Nederland

Cultivargroep

Hoogte (cm)

Dankwoord

* In de Poolse resultaten staan negen planten met een 'Top 10' vermelding. De 10^e cultivar, 'Noordelta' (DELICIOUS CANDY) was niet aanwezig in de Nederlandse en Engelse opplant.

POSITIEF GEWAARDEERDE CULTIVARS PER CULTIVARGROEP

Cultivargroep	Hoogte (cm)	Nederland	* Polen	Verenigd Koninkrijk
'Elbrook' (ELTON KNIGHT)	Classic Purple Group	60-80	***	AGM
'Pink Shimmer'	Classic Purple Group	70-90	***	AGM
'Pipas' (PNK PASSION)	Classic Purple Group	45-60	***	
'Augustkönigin'	Classic Purple Group	70-100	**	
'Fatal Attraction'	Classic Purple Group	55-65	**	
'Sensation Pink'	Classic Purple Group	50-60	**	
'Echonis' (Mistral)	Classic Purple Group	35-45	*	
'Glowing Dream'	Classic Purple Group	40-60	*	Top 10 AGM
'Magnus'	Classic Purple Group	80-100	*	
'Magnus Superior'	Classic Purple Group	80-100	*	
'PAS702917' (PawWow Wild Berry)	Classic Purple Group	50-65	*	
'Ruby Giant'	Classic Purple Group	80-100	*	
'Amazing Dream'	Classic Purple Group	50-70	0	Top 10
'Hope'	Classic Purple Group	75-90	0	Top 10
'Purity'	Classic White Group	50-70	***	
'Virginia'	Classic White Group	75-90	***	AGM
'Fragrant Angel'	Classic White Group	75-90	**	
'White Spider'	Classic White Group	70-90	**	Top 10
'Alba'	Classic White Group	60-90	*	
'Meditation White'	Classic White Group	40-55	*	Top 10
'PAS702918' (PawWow White)	Classic White Group	50-65	*	
'Leilani'	Classic Yellow Group	70-100	**	Top 10 AGM
'Aloha'	Classic Yellow Group	70-90	*	
'Cleopatra'	Classic Yellow Group	50-70	*	Top 10
'Mama Mia'	Classic Orange-red Group	50-90	**	
'Big Kahuna'	Classic Orange-red Group	60-100	*	
'Orpass' (ORANGE PASSION)	Classic Orange-red Group	80-100	*	
'Red Pearl'	Classic Orange-red Group	40-60	*	
'Green Jewel'	Classic Green Group	70-80	***	Top 10 AGM
'Summer Cocktail'	Classic Bicolour Group	80-90	*	
'Secret Affair'	Pompon Purple Group	60-70	**	AGM
'Catharina Red'	Pompon Purple Group	70-100	*	
'Elegance' (SUPREME ELEGANCE)	Pompon Purple Group	70-90	*	
'Razzmatazz'	Pompon Purple Group	80-90	*	
'Butterfly Kisses'	Pompon Purple Group	30-50	0	Top 10 AGM
'Milkshake'	Pompon White Group	80-100	*	

Simon Crawford (Driffield, Verenigd Koninkrijk), Marco van Noort (Warmond), Piet Oudolf (Hummelo), Arno Rijnbeek (Boskoop), Tomasz Dymny (Niemcza, Polen), Aleksander Michalik (Dobicz, Polen) en diverse leden van het RHS Echinacea-Forum, in het bijzonder Martin Emmett, Rob Cole en Eva Erhart.

Literatuur

- BEATTIE, DAVID J. (1999): *Echinacea purpurea 'Magnus'*. ISU Yearbook 1998, p. 46-49.
BERGMANS, JOHN (1939): Vaste planten en rotsheesters. J.H. Faassen-Hekkens Boomkwekerijen, Tegelen.
BINNS, SHARON E., BERNARD R. BAUM & JOHN THOR ARNASON (2002): A Taxonomic Revision of *Echinacea* (Asteraceae: Heliantheae).

SUMMARY

Although usually short-lived, *Echinacea* are attractively flowering herbaceous perennials. The inflorescences consist of ray florets, surrounding a cone of disc florets and receptacle spines, called paleae. These paleae are typical for *Echinacea*. The naturally occurring species have ray florets in white, (light) purple and yellow. Until about 1970 only a few species and cultivars of *E. purpurea* could be found in cultivation. After the publication of Ronald McGovern's "The taxonomy of the genus *Echinacea* (Compositae)" in 1968 it became clear the 10 known species of *Echinacea* could be hybridised. This has lead to an increase in the number of cultivars, approaching 500 nowadays. Consequently, the variation in inflorescence shapes and colours has risen as well.

The Royal Horticultural Society at RHS Wisley Garden, United Kingdom, the Arboretum Wojslawice in Niemcza, Poland (part of the University of Wroclaw) and the Royal Boskoop Horticultural Society in Boskoop, Netherlands, organised a trial. Over 90 cultivars for this trial were propagated by Vitroflora in Poland in 2015, and were planted in the trial fields in spring 2016. They were assessed in 2016, 2017, 2018 and 2019. In Boskoop the trial was planted at Rijnbeek and Son Perennials Export.

In the Netherlands and Poland, the outcome was finalized in autumn 2020. In the UK, the Echinacea-Forum finalised the results in December 2020. The results of the trial are presented and discussed. In the Netherlands, six cultivars were awarded three stars, eight were awarded two stars and nineteen cultivars were awarded one star. In Poland, the trials committee made a Top 10 and in the UK, eight cultivars received an AGM.

Besides the assessment of the ornamental value and usage, much attention was given to the durability of the cultivars as garden plants. During the trial period, it became clear that some cultivars are unsuitable as garden plants; some do make excellent pot-plants, however.

Many cultivars (over 400) could not be included in the trial. The article only describes the assessed cultivars.